

AMSTERDAMS AKKOORD

PVDA

**GROEN
LINKS**

D66

**“BIJ HET SAMENLINKEN VAN DRIE OF MEER NOTEN,
DAN SPREKEN WE VAN EEN AKKOORD”**

Uit:
Waar gezongen wordt – Shula Tas (2022)

INLEIDING	AMSTERDAMS AKKOORD	P.06
HOOFDSTUK 1	SOLIDAIRE STAD MET KANSEN VOOR IEDEREEN	P.10
	EDUCATIE	P.12
	JEUGD	P.16
	PUBLIEKE GEZONDHEID, PREVENTIE EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING	P.18
	DRUGSBELEID	P.21
	ARMOEDEBESTRIJDING EN SCHULDHULPVERLENING	P.22
	WERK EN BESTAANSZEKERHEID	P.24
	OPVANG EN VLUCHTELINGEN	P.26
	ANTIDISCRIMINATIEBELEID	P.28
	KUNST EN CULTUUR	P.30
	SPORT EN BEWEGEN	P.33
	VEILIGHEID	P.35
	AANPAK NOORD EN MASTERPLANNEN ZUIDOOST EN NIEUW-WEST	P.38
HOOFDSTUK 2	EEN DUURZAME TOEKOMST	P.40
	DUURZAAMHEID	P.41
	GROEN EN DIERENWELZIJN	P.45
	ECONOMIE	P.47

HOOFDSTUK 3

VERANTWOORDE GROEI

P.50

VOLKSHUISVESTING, WONINGBOUW EN
RUIMTELIJKE ORDENING

P.52

ERFPACHT

P.56

OPENBARE RUIMTE, REINIGING EN
LEEFBAARHEID

P.57

BALANS EN TOERISME

P.58

VERKEER EN VERVOER

P.60

HOOFDSTUK 4

**SAMENWERKING EN
ORGANISATIE**

P.62

AMSTERDAM IS GEEN EILAND

P.64

INTEGRAAL, OPGAVE- EN GEBIEDSGERICHT

P.65

VERTROUWEN BEGINT BIJ DE OVERHEID

P.67

DE STAD MAKEN WE SAMEN

P.68

DIGITALE STAD EN ICT

P.70

HOOFDSTUK 5

FINANCIËN

P.71

BEZUINIGINGEN

P.73

VERHOGINGEN

P.74

BESPARINGEN

P.75

IMPULS ONDERHOUD BESTAANDE STAD

P.76

NIEUWE NORM ALGEMENE RESERVE

P.77

VOORGESTELDE WIJZIGINGEN BEGROTINGSPROCES

P.78

GEWIJZIGDE BEHANDELING

PARKEEROPBRENGSTEN

P.79

STARTPOSITIE EN LOKALE HEFFINGEN

P.80

OMBUIGINGEN

P.81

INTESIVERINGEN

P.82

HOOFDSTUK 6

**PORTEFEUILLE
VERDELING**

P.86

PORTEFEUILLEVERDELING

P.87

STADSDELEN EN STADSGEBIED

P.88

INFORMATIE

P.89

AMSTERDAMS AKKOORD

Beste Amsterdammers,

Dagelijks kruisen onze levens elkaar in onze mooie stad. We passeren elkaar, soms met open blik, soms verzonken in onze eigen gedachten. In volle vaart op ons doel af, of juist zoekend naar een bestemming. Met hoofden vol verlangens en vreugde, maar ook met zorgen en verdriet.

De stad is een optelsom van elk van onze levens. Samen maken wij de stad. Hoe het met ieder van ons afzonderlijk gaat, bepaalt in hoge mate hoe het met ons gezamenlijk gaat. Kenmerkende Amsterdamse karaktereigenschappen – vrij, ruimdenkend, solidair – vormden zich in een lange geschiedenis van onderlinge verbondenheid.

Die geschiedenis vieren we in 2025, als Amsterdam 750 jaar bestaat. Dan staan we stil bij iedereen die Amsterdam heeft gebouwd tot de stad die we vandaag kennen. Op zo’n moment besef je des te meer dat wij allemaal onderdeel zijn van de geschiedenis van onze stad. Dat de keuzes die wij maken bepalend zijn voor hoe het nu gaat, maar ook voor hoe het straks zal zijn. Dat wij daarmee een grote verantwoordelijkheid dragen. Voor de huidige bewoners, maar ook voor toekomstige generaties Amsterdammers.

Samen geven wij vorm aan hoe de stad zich verder ontwikkelt. En aan onze onderlinge verbondenheid met onze stad en met elkaar. De lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen laat de noodzaak zien om te werken aan het vergroten van vertrouwen. Wij vinden het belangrijk dat alle Amsterdammers zich betrokken kunnen voelen bij hoe we samen de toekomst vormgeven. Een toekomst waarin alle Amsterdammers een kansrijk leven kunnen leiden. Want Amsterdam wordt er alleen maar beter van als het goed gaat met elk van haar bewoners. Als niet het recht van de sterkste geldt, maar als we omkijken naar wie meer steun nodig heeft. Als ieders talent de kans krijgt zich te ontplooien en Amsterdammers zich onbedreigd weten in de zekerheid van hun bestaan.

Dat vraagt de komende jaren om scherpe keuzes, want deze tijd stelt ons voor grote uitdagingen die onze onderlinge solidariteit op de proef stellen. De pandemie heeft diepe sporen nagelaten in onze samenleving waar we nog lang niet van zijn hersteld. De oorlog in Oekraïne stelt ons ondertussen alweer voor nieuwe opgaven. Inflatie en prijsstijgingen vragen om een antwoord zodat de ongelijkheid in onze stad niet nog verder groeit. En met een almaar sneller opwarmende aarde mag onze aandacht voor de energietransitie niet verslappen. Grote personeelstekorten moeten worden opgelost omdat ze belangrijke basisbehoeftes onder druk zetten, zoals goede zorg voor kwetsbare mensen, goed onderwijs voor onze kinderen en veilige en schone straten. Stijgende prijzen in de bouw en drukte op het energienet kunnen zorgen voor bouwvertragingen, terwijl de crisis op de woningmarkt juist vraagt om meer betaalbare woningen.

We bevinden ons kortom in een tijd waarin keuzes die we maken er echt toe doen. In tijden van smalle financiële marges en grote maatschappelijke opgaven, komt het erop aan dat we durven kiezen. Want de keuzes die we nu maken, zullen immers voor langere tijd merkbaar en voelbaar zijn in de stad, tot ver na onze 750e verjaardag. Omdat we willen dat het met alle Amsterdammers goed gaat, nu en in de toekomst, kiezen we er in dit akkoord voor om vooral te investeren op die plekken en in die opgaven waar onze steun het hardste nodig is en waar we samen het grootste verschil kunnen maken. We investeren dus ongelijk voor gelijke kansen en voor een duurzame toekomst voor ons allemaal. We realiseren ons dat de periode die voor ons ligt, de nodige onzekerheden kent en dat zal stuurmanskunst van ons vragen bij nieuwe uitdagingen. Ons kompas zal daarbij altijd afgesteld staan op het bieden van eerlijke en gelijke kansen, een duurzame toekomst en verantwoorde groei van onze stad voor alle Amsterdammers.

Om onze opdracht te doen slagen, is het noodzakelijk dat we zoveel mogelijk krachten bundelen. Publiek en privaat. Gelukkig herbergt onze stad een schat aan kennis, creativiteit en innovatief vermogen bij onze bewoners en ondernemers. Deze rijkdom willen we zoveel

mogelijk ten goede laten komen aan de hele stad. Om samen vooruit te komen is het van belang dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Ook willen we als verantwoordelijke hoofdstad goed samenwerken met Rijk, regio en provincie om grote gezamenlijke opgaven en ambities zo goed mogelijk te laten slagen, in het belang van stad en land.

In dit Amsterdams Akkoord lees je hoe de PvdA, GroenLinks en D66 samen met de raad en alle Amsterdammers de komende jaren vorm willen geven aan onze stad. Hoe we ervoor zorgen dat het in onze stad prettig leven is en blijft, voor iedereen die hier woont, werkt en op bezoek komt. Een stad waarin we het verleden koesteren en de blik op de toekomst richten. Waar ruimte is voor diversiteit en eigen(wijs)heid en waar we ervoor zorgen dat iedereen kan meekomen. Waar creativiteit, innovatie en ondernemerschap bijdragen aan welvaart en welzijn van ons allemaal. Zo bouwen we samen aan een sociale en duurzame stad. Jouw stad. We hopen dat je meedoet om zo samen de toekomst van Amsterdam vorm te geven.

Marjolein Moorman

(PvdA)

Rutger Groot Wassink

(GroenLinks)

Reinier van Dantzig

(D66)

Amsterdam, mei 2022

SOLIDAIRE STAD MET KANSEN VOOR IEDEREEN

Amsterdam is een solidaire stad met een vrij, ruimdenkend karakter. Een stad waarin we talenten ruim baan willen geven, iedereen veilig zichzelf kan en mag zijn en waar we zorgen voor elkaar als de ander onze steun nodig heeft. Solidariteit is niet alleen maar iets wat de stad te bieden heeft. Het is ook wat de stad nodig heeft van haar bevolking. Elk talent dat zich niet heeft kunnen ontwikkelen, is een gemiste kans. En voor het ontplooiën van talent, is het nodig dat men zich beschermd en gesteund voelt door zijn omgeving. Veiligheid en vooruitgang kunnen niet zonder solidariteit. Daarom investeren we veel in het bieden van kansen voor iedereen en vooral voor diegenen die dat het hardste nodig hebben.

EDUCATIE

Elk kind heeft recht op goed onderwijs. Goed onderwijs vergroot je kansen een leven lang en zorgt ervoor dat je optimaal je talenten kan ontwikkelen. Amsterdam kent veel goede scholen en een mooi divers aanbod aan verschillende soorten onderwijs. Wij hebben veel waardering voor iedereen die zich dagelijks inzet voor de ontwikkeling van onze jeugd. Toch zien wij helaas ook dat het onderwijs kampt met problemen. We hebben een groot lerarentekort dat vooral gevoeld wordt op plekken waar kinderen het onderwijs het hardste nodig hebben. Bovendien zien we verschillen in de kwaliteit van het onderwijs dat geboden wordt. Je toekomstkansen mogen niet afhankelijk zijn van de plek waar je naar school gaat. Daarom investeren we vooral waar dat het hardste nodig is en we het grootste verschil kunnen maken.

- ✕ Je kan niet vroeg genoeg beginnen om kinderen de kansen te geven die ze verdienen. Daarom blijven we investeren in spelinloop en de voorschool. We zorgen voor proactieve informatievoorziening en hulp bij aanmelding voor de **voorschool** om het bereik te blijven vergroten. We blijven ons ervoor inzetten om de voorschool een plek voor iedereen te laten zijn, zodat kinderen elkaar ontmoeten en segregatie op vroege leeftijd wordt voorkomen.
- ✕ We zetten ons samen met betrokkenen in om de **onderwijskwaliteit** te verbeteren en kwaliteitsverschillen tussen scholen op het gebied van taal en rekenen tegen te gaan. Dat doen we onder andere met wetenschappers en schoolbesturen die zich hebben verenigd in het Onderwijsnetwerk Amsterdam (ONA). We zetten in op de professionalisering van lerarenteams en hebben speciale aandacht voor schoolleiders die vaak de sleutels zijn naar het verbeteren van de onderwijskwaliteit.
- ✕ Het **lerarentekort** bedreigt de kwaliteit van ons onderwijs en zorgt voor kansenongelijkheid. Daarom gaan we door met de Lerarenagenda om leraren te behouden en aan te trekken. We gaan de komende vier jaar door met het geven van voorrang aan leraren in sociale en middeldure huurwoningen, het bieden van extra parkeervergunningen, het aanvullen van reiskosten en het werven en begeleiden van zij-instromers. Bij het inzetten van deze maatregelen, willen

we het vooral aantrekkelijker maken voor leraren om aan de slag te gaan op scholen met meer leerlingen met het risico op een achterstand.

- ✕ We maken ons zorgen over de verdergaande ontleding en zetten daarom in op een **leesoffensief** samen met de openbare bibliotheek Amsterdam (OBA). De samenwerking tussen het onderwijs en de OBA willen we versterken met als doel kinderen gedurende hun hele schoolcarrière met boeken in aanraking te laten komen en leesplezier te bevorderen. De ondersteuning en financiering van bibliotheken wordt onderdeel van de portefeuille Onderwijs.
- ✕ School is meer dan het opdoen van cognitieve vaardigheden. We zetten in op een **rijke school-dag**, waarbij kinderen ook hun talenten kunnen ontwikkelen op het gebied van o.a. sport, cultuur, muziek, burgerschap en natuur. We investeren in cultuureducatie, natuureducatie op onze schooltuinen, gymleraren en cultuurcoaches en stimuleren organisaties die de talentontwikkeling van kinderen stimuleren, zoals het Leerorkest. We gaan door met het platform andersom.amsterdam, waarop aanbod van externe professionals wordt gekoppeld aan scholen.
- ✕ Armoede is in veel van de gezinnen in Amsterdam nog steeds een groot probleem, waardoor kinderen soms zonder ontbijt of lunch naar school komen. Op een lege maag kan je niet leren, en daarom gaan we experimenteren met **gratis gezonde ontbijten en schoollunches** respectievelijk in wijken waar dat het hardste nodig is.
- ✕ Kinderen die **extra huiswerkbegeleiding en leerondersteuning** nodig hebben moeten dat op school kunnen krijgen, onafhankelijk van het inkomen van hun ouders. Daarom gaan we door met de kansenaanpak en investeren we in extra begeleiding voor kinderen die dat nodig hebben, zoals met high dosage tutoring of gratis huiswerkbegeleiding.
- ✕ Ongeveer een vijfde van de basisscholen in Amsterdam is kleiner dan de opheffingsnorm. Kleine scholen zijn kwetsbaarder voor kwaliteitsproblemen en het lerarentekort. Samen met schoolbesturen kijken we hoe we ervoor kunnen zorgen dat scholen een **gezonde schoolgrootte** hebben.

- ✕ We hebben speciale aandacht voor het **speciaal onderwijs** en stimuleren de samenwerking tussen het speciaal en regulier onderwijs om kinderen hun potentieel zo goed mogelijk te laten ontwikkelen.
- ✕ We vinden het belangrijk dat kinderen elkaar in Amsterdam ontmoeten en van elkaar leren. **Onderwijssegregatie** is een hardnekkig probleem dat je niet makkelijk oplost, maar we leggen ons er niet bij neer. Het verkleinen van kwaliteitsverschillen tussen scholen, zodat het niet uitmaakt waar je naar school gaat, is de beste remedie tegen segregatie. Ook blijven we ouders en scholen stimuleren om ontmoeting en uitwisseling te faciliteren, onder andere door inzet van het programma Amsterdammerschap.
- ✕ We zien **meertaligheid** als een rijkdom. Hiervoor moet ruimte geboden blijven binnen scholen.
- ✕ Professionaliseren, innoveren, excelleren en kansen bieden, dat is waar de **PIEK-aanpak** voor staat. Hieronder vallen onder andere de familiescholen, de brede brugklasbonus en de inzet op de integrale kindcentra. De komende jaren zetten we deze aanpak voort.
- ✕ De **overgang van de basisschool naar de middelbare school** is een spannende en veel bepalende stap. Amsterdam kent veel goede middelbare scholen, maar niet elke school is even populair, waardoor er geloot moet worden. De vroege selectie in het Nederlandse onderwijs zorgt er bovendien voor dat niet elke leerling terecht komt op het niveau dat bij haar of hem past. We willen dat de overgang soepeler wordt door middelbare scholen te stimuleren om het selectiemoment uit te stellen en in te zetten op brede brugklassen en brede schoolgemeenschappen. Betere samenwerking tussen scholen onderling moet ertoe leiden dat het onderwijsaanbod beter wordt aangesloten op de vraag van leerlingen en ouders, waardoor de kans op uitloting wordt verkleind.
- ✕ Wij willen de middelen voor **onderwijshuisvesting** zo goed mogelijk besteden en voorkomen daarom leegstand in schoolgebouwen. We blijven investeren in gezonde schoolgebouwen en groene schoolpleinen. De extra vierkante meter norm voor het internationaal onderwijs wordt geschrapt voor toekomstige investeringen en gelijkgetrokken met het reguliere onderwijs.

- ✕ Om te kunnen leren, is het nodig dat je je veilig voelt. We blijven investeren in veilige leeromgevingen en het programma **schoolveiligheid**.
- ✕ Amsterdam loopt voorop met haar **MBO-agenda**. Daar zijn wij trots op. We vinden het belangrijk dat er een betere samenwerking komt tussen het MBO en het bedrijfsleven, inclusief het MKB, zodat studenten een betere kans krijgen om hun netwerk uit te breiden en een goede start te maken op de arbeidsmarkt. We voeren het gesprek met het MBO hoe we een betere toeleiding kunnen faciliteren naar de sectoren waar een grote behoefte bestaat aan personeel, zoals in techniek en zorg.
- ✕ Het **kenniscentrum ongelijkheid** helpt ons om ongelijkheid effectief te bestrijden samen met de kennisinstellingen. Daarom blijven we hier de komende jaren in investeren.

JEUGD

Wij willen dat alle jongeren de kans krijgen om te floreren in onze samenleving. We willen dat kinderen veilig kunnen opgroeien in buurten waar ze hun talenten kunnen ontdekken en waar er naar ze wordt omgekeken. Onze jeugd is onze toekomst en daarom is jongerenwerk en goede jeugdzorg van groot belang. De toegankelijkheid tot goede zorg en ondersteuning voor alle kinderen is noodzakelijk. Dat geldt des te meer omdat de coronapandemie bij veel jongeren grote sociaalemotionele effecten heeft gehad. Het jeugdstelsel staat echter flink onder druk. Door de grote tekorten en bezuinigingen in de jeugdzorg, ontstaan steeds langere wachtlijsten en krijgen jongeren niet de ondersteuning die zij nodig hebben. De tekorten zijn zo groot dat die niet door de gemeente alleen kunnen worden gecompenseerd. We zullen een beroep moeten blijven doen op het Rijk voor meer middelen. Daarnaast vraagt de krapte in budget om een herijking van ons jeugdbeleid. Wat is essentieel om onze jeugd te bieden en wat kan minder of zelfs stoppen?

- ✕ We maken een **aanpak 0 tot 23 jaar**, waarin we het jeugdbeleid herijken om onze beperkte middelen zo doeltreffend mogelijk in te zetten voor de kinderen die de ondersteuning het hardste nodig hebben. Onze inzet is en blijft om wachtlijsten te voorkomen en terug te dringen.
- ✕ We kijken hoe ons jeugdbeleid zo goed mogelijk kan **aansluiten** op andere programma's, zoals onderwijs en veiligheid. We voorkomen verkokering en dubbel werk en zorgen voor betere samenwerking, bijvoorbeeld door jongerenwerkers en Ouder- en Kindteam medewerkers meer op scholen in te zetten en hun uren uit te breiden op scholen waar meer ondersteuning nodig is. Een bestuursopdracht jeugd & veiligheid moet ons meer inzicht geven hoe we beter en effectiever kunnen samenwerken.
- ✕ Voorkomen is beter dan genezen. We blijven daarom inzetten op stevige **preventie** van problemen op latere leeftijd en een gezonde en kansrijke start gedurende de eerste 1000 dagen na de geboorte.
- ✕ We versterken het **jongerenwerk**, met name in buurten met de grootste problemen.

- ✕ Naschools jeugdaanbod in de **sociale basis** moet ervoor zorgen dat kinderen de mogelijkheid krijgen om hun talenten zo goed mogelijk te ontwikkelen in hun eigen buurt. We inventariseren of het bereik van dit aanbod kan worden verbeterd.
- ✕ We voeren de **aanbevelingen van het rapport 'Onmacht'** uit en richten de samenwerking tussen jeugdprofessionals zo in dat er altijd een overzicht is van alle bij het gezin betrokken professionals. We zetten in op verbetering van het beperkte institutionele vertrouwen tussen de verschillende betrokken organisaties. De aansluiting van vrijwillige hulp en de Raad voor de Kinderbescherming verdient daarbij extra aandacht.
- ✕ We maken werk van de verbetering en versimpeling van de **jeugdbeschermingsketen** door de uitbreiding van Blijvend Veilig, waarin jeugdbescherming, Veilig Thuis en de Raad voor de Kinderbescherming intensief samenwerken.
- ✕ We zetten in op een betere samenwerking tussen de volwassenen GGZ en de jeugdhulp. In veel gezinnen waar kinderen in de knel zijn is het van belang dat hun **ouders** worden geholpen bij trauma, stress of bijvoorbeeld verslavingsproblematiek.
- ✕ We willen bevorderen dat er voldoende **sociaalpsychiatrisch verpleegkundigen** zijn om gezinnen te ondersteunen.
- ✕ We zetten ons in voor het **recht op onderwijs van kinderen die in instellingen verblijven**.
- ✕ We hebben speciale aandacht voor problemen die ontstaan in de hulpverlening bij de **overgang van 18- naar 18+**.
- ✕ We investeren in de **democratische bewustwording** van kinderen en jongeren. We gaan door met de kinderraad en het kindervragenuur.

PUBLIEKE GEZONDHEID, PREVENTIE EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

Een goede gezondheid is de basis van het bestaan. Daarom vinden we het onacceptabel dat onze stad een gezondheidskloof kent tussen mensen met meer en minder inkomen. De coronacrisis heeft deze ongelijkheid niet alleen nog duidelijker aan het licht gebracht, maar ook versterkt. We zetten daarom actief in op gezondheidsbevordering en zorgpreventie voor alle generaties, vanaf geboorte tot het levenseinde. We hebben daarbij speciale aandacht voor ouderen die behoefte hebben aan zorg en ondersteuning. We helpen onze bewoners niet alleen met een goed zorgaanbod, maar ook door het versterken van het welzijnswerk waardoor mensen elkaar kunnen blijven ontmoeten en actief blijven. Mantelzorgers en ervaringsdeskundigen zijn onmisbaar in een goed functionerend zorgsysteem en verdienen ons aller waardering.

- ✕ We zetten in op **gezondheidsbevordering** waarin de bestaande programma's gericht op preventie worden opgenomen. Hierbij wordt kritisch gekeken naar nut en noodzaak van afzonderlijke programma's en hoe deze bijdragen aan de doelen gesteld in de nota gezondheidsbeleid. We streven naar een structurele basisinfrastructuur gericht op gezondheidsbevordering. De GGD, buurtteams, OKT's, gebiedsgerichte (formele en informele) organisaties en activiteiten, zorg- en welzijnsinstellingen zijn hierbij de basis. Gezocht wordt naar aanvullende financiering vanuit andere partijen, zoals bijvoorbeeld zorgverzekeraars.
- ✕ We draaien de **eigen bijdrages voor dagbesteding en ambulante ondersteuning** per 2024 terug.
- ✕ De regeling **hulp bij huishouden** groeit sneller dan Amsterdam kan dragen waardoor wachtlijsten ontstaan. We tornen niet aan het recht op hulp bij huishouding, maar ontmoedigen het gebruik van de regeling door Amsterdammers die genoeg middelen hebben te vragen dit zelf te organiseren. Om de tekorten tegen te gaan, onderzoeken we hoe de middelen zo goed mogelijk via individuele benadering en wachtlijstdifferentiatie kunnen worden besteed. We zetten onze lobby bij het Rijk voor het opnieuw invoeren van een inkomensafhankelijk abonnementstarief voort.
- ✕ We versnellen en versterken **Amsterdam Vitaal & Gezond** en benutten experimenteerruimte om schotten tussen financiering weg te halen.

SOLIDAIRE STAD MET KANSEN VOOR IEDEEREEN PUBLIEKE GEZONDHEID, PREVENTIE EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

- ✕ We vergroten de bekendheid en toegankelijkheid van **buurtteams** door een betere samenwerking met organisaties in de buurt.
- ✕ Voor het bieden van een goed zorgaanbod voor Amsterdammers is de kennis en kunde van **ervaringsdeskundigen** onontbeerlijk. We zorgen dat zij structureel onderdeel zijn bij het maken van beleid en zorgen voor een gepaste beloning voor hun bijdragen.
- ✕ De **GGD Amsterdam** heeft een centrale rol in het veld van de publieke gezondheid. Wij versterken deze rol. De GGD Amsterdam verbindt onderzoek, beleid en zorg. Wij vinden het belangrijk dat de GGD onderzoek doet op het gebied van gezondheidsverschillen en infectieziekten, waaronder corona en soa's. We streven naar nul nieuwe hiv-infecties. Ook speelt de GGD een belangrijke rol om gezondheidsonderzoek te verbinden aan de energietransitie.
- ✕ Gezondheidspreventie bij kinderen is belangrijk. We zetten daarom via het programma **Amsterdam Gezond Gewicht** in op gezonde voeding en sport om zo de gezondheid van kinderen te verbeteren.
- ✕ We zetten in op een **Rookvrij Amsterdam**. We helpen mensen om te stoppen met roken en helpen te voorkomen dat jongeren beginnen met roken. We zorgen voor een gezonde leefomgeving met name rondom scholen en plekken waar veel jeugd is.
- ✕ We werken samen met alle partners aan een **Amsterdams preventieprogramma**. Daarmee verbinden we de verschillende programma's op het gebied van preventie en zorgen we dat gezondheidsverschillen worden verkleind en Amsterdammers langer gezond leven.
- ✕ We zorgen voor een **inclusief en intercultureel aanbod** voor en met ouderen en we zetten in op cultuursensitieve zorg.
- ✕ We maken een actieplan om **eenzaamheid** te verminderen bij verschillende doelgroepen.

SOLIDAIRE STAD MET KANSEN VOOR IEDEEREEN PUBLIEKE GEZONDHEID, PREVENTIE EN MAATSCHAPPELIJKE ONTWIJKELENG

- ✕ We stimuleren **mentale weerbaarheid bij jongeren en studenten** en zorgen voor goede sociaal-psychologische hulp via het programma Thrive Amsterdam Mentaal Gezond.
- ✕ We zorgen samen met ketenpartners voor een goede **aanpak van onbegrepen, verward gedrag**. Het gaat hier om een goed samenspel tussen de politie, de wijk-GGD-er, de spoedeisende psychiatrie, maar natuurlijk ook de meldpunten OGGZ en zorg- en woonoverlast, huisartsen, buurtteams, ervaringsdeskundigen enz. Met behulp van de monitor crisisketen en de regionale kenniswerkplaats onbegrepen gedrag willen we het lerend vermogen van de keten verbeteren.
- ✕ We continueren de aanpak voor het tegengaan van **tekorten in de zorg**, met daarbij extra aandacht voor verpleegkundigen, de GGZ en de jeugdzorg.

DRUGSBELEID

Amsterdam ziet drugsgebruikers niet als criminelen, maar we maken mensen bewust van de mogelijke consequenties van gebruik.

- ✕ Amsterdam loopt voorop bij **regulering van softdrugs** door zich ambitieus en flexibel op te stellen ten opzichte van experimenteerruimte die door het Rijk wordt geboden.
- ✕ We blijven **lobbyen** voor meer regelruimte en willen de achterdeur van de coffeeshop zo snel mogelijk reguleren. Als de mogelijkheid zich aandient doet Amsterdam graag mee aan het experiment gesloten coffeeshopketen.
- ✕ Amsterdam meldt zich bij de staatscommissie **MDMA** en wijst deze commissie op het grote aantal gezondheidsrisico's en veiligheidsrisico's in Amsterdam die met regulering van MDMA kunnen worden ingeperkt. Amsterdam is voorstander van een pilot met gereguleerd aanbod van MDMA.

ARMOEDEBESTRIJDING EN SCHULDHULPVERLENING

Bestaanszekerheid voor alle inwoners is de kern van een solidaire stad. Daarbij hoort het besef dat armoede iedereen kan treffen en slechts zelden het gevolg is van een bewuste keuze daarvoor, maar veel vaker het gevolg van pech. Toch is de schaamte rondom armoede en schulden groot, wat goede hulpverlening kan hinderen. Een gebrek aan geld levert in veel gevallen veel stress op, waardoor mensen vaak terecht komen in een vicieuze cirkel van problemen. Armoede en schulden zijn daarmee niet alleen een individueel probleem, maar zeker ook een maatschappelijk probleem, omdat het mensen tegenhoudt in hun ontwikkeling. Bij het bestrijden van armoede en schuldenproblematiek, stellen wij ons ten doel om stress te verminderen en mensen weer perspectief te bieden.

- ✕ We willen **niet dat er op armoedebestrijding wordt bezuinigd** en compenseren daarom de aflopende armoedemiddelen.
- ✕ We zetten in op het vergroten van het **bereik** van de minimaregelingen, met name onder werkende armen, onder andere door toegang tot de regelingen te vereenvoudigen en regelingen samen te voegen.
- ✕ We werken samen met fondsen om meer **maatwerk** te leveren aan minima die net buiten de gestelde gemeentelijke kaders vallen.
- ✕ **Informele en formele hulpverlenende instanties** kunnen elkaar versterken en drempels naar goede hulpverlening verlagen, als ze in het verlengde van elkaar werken. We maken afspraken om doorverwijzing goed te laten verlopen en dubbel werk te voorkomen.
- ✕ We blijven inzetten op het **verkorten van de doorlooptijden en het vergroten van het bereik bij schuldhulpverlening**, zodat mensen sneller een passende oplossing krijgen.

SOLIDAIRE STAD MET KANSEN VOOR IEDEEREEN

ARMOEDEBESTRIJDING EN SCHULDHULPVERLENING

- ✕ Het programma **schuldenrust** wordt voortgezet, met als belangrijke onderdelen vroeg-signalering, de pauzeknop en collectief schuldregelen. We zetten ons in om hierbij meer schuldeisers te betrekken.
- ✕ Het aantal huisuitzettingen in Amsterdam is sterk gedaald door **vroegsignalering**. We blijven erop inzetten om het aantal huisuitzetting zo minimaal mogelijk te krijgen.
- ✕ We zoeken een oplossing voor de alsmaar stijgende kosten voor **bewindvoering** in de bijzondere bijstand. Daartoe maken we afspraken met bewindvoerders, de rechtbanken en het Rijk.
- ✕ We participeren in de pilot '**gewoon geld geven**' van de Hogeschool van Amsterdam, waarin mensen tijdelijk een aanvulling krijgen op hun uitkering om zo meer grip op hun leven te krijgen.
- ✕ Het programma **jongeren schuldenvrije start**, waarbij problematische schulden van jongeren worden gesaneerd en zij in ruil daarvoor werken aan hun toekomst, zetten we voort.

WERK EN BESTAANSZEKERHEID

De arbeidsmarkt is in een dubbele crisis. Enerzijds kampen tal van sectoren met grote tekorten aan werknemers. In de publieke sector (zorg, onderwijs) maar ook in de bouw en in de sectoren die cruciaal zijn voor de energietransitie. Anderzijds staan veel mensen tegen hun wil aan de kant en lukt het, om uiteenlopende redenen, niet of met moeite om geschikt werk te vinden. Hun bestaanszekerheid staat onder druk en zij hebben vaak beperkt perspectief op een beter leven. Daarom is het blijvend bieden van ondersteuning aan Amsterdammers die aan de kant staan cruciaal.

We blijven inzetten op kansen voor iedereen. We investeren hierin door middel van begeleiding, om- en bijscholing en gesubsidieerd werk. Met die combinatie houden we het aantal mensen in de bijstand zo laag mogelijk en hebben we ruimte om iedereen die dat nodig heeft te ondersteunen. We doen dit samen met Amsterdamse bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen. We bevechten personeelstekorten en zetten in op het versterken van de bestaanszekerheid van die Amsterdammers die dat nodig hebben. Dat is goed voor hen, maar ook voor de stad.

- ✕ De **tekorten op de arbeidsmarkt** zijn niet alleen een bedreiging voor de economie maar ook voor het verwezenlijken van onze ambities. Daarom blijven we inzetten op hervorming van de arbeidsmarkt, continueren programma's om tekorten in sectoren tegen te gaan.
- ✕ We gaan door met het **Regionaal Werkcentrum** (RWC) en zoeken met het UWV, werknemers- en werkgeversorganisaties en onderwijsinstellingen naar werkende oplossingen om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar aan te sluiten.
- ✕ We onderzoeken **Skill-based matching en open hiring**.
- ✕ We investeren aanvullend op het verlagen van de caseload voor sommige groepen om zo **extra aandacht** aan hen te kunnen geven waardoor het arbeidsmarktperspectief verbetert.

- ✕ Statushouders en vluchtelingen zijn erbij gebaat snel aan het werk te gaan. We investeren in de **Aanpak Statushouders** om dat mogelijk te maken.
- ✕ **Gesubsidieerd werk** kan voor sommige mensen een hele goede opstap zijn naar het vinden van betaald werk. In Amsterdam bestaan verschillende vormen zoals de Werkbrigade en buurtbanen en wordt nagedacht over basisbanen. We maken een actieplan gesubsidieerd werk.
- ✕ **Loonkostensubsidie** kan een effectief instrument zijn. We investeren extra om het aanbod uit te breiden en kijken ook hoe we Amsterdamse werkgevers kunnen helpen om hun bijdrage aan voldoende passend werk in de stad te leveren.
- ✕ De aflopende incidentele financiering van de **Aanpak Laaggeletterdheid** compenseren we met extra financiering. We zorgen ervoor dat het aanbod laaggeletterdheid met name terecht komt bij mensen die minder zelfredzaam zijn.
- ✕ De samenwerking tussen de gemeente en **sociale firma's** wordt verder versterkt. Bij inkoop wegen we sociale impact mee en nader wordt gezien of een percentage van de totale inkoop bij sociale ondernemingen kan worden gedaan.
- ✕ We continueren het programma **Duurzaam Economisch Herstel** en haken waar mogelijk aan bij het Groeifonds.
- ✕ Het **bijstandsbeleid blijft sociaal**. Amsterdam blijft zich inzetten voor een fundamentele herziening van de Participatiewet waarin vertrouwen in mensen en het versterken van de bestaanszekerheid centraal staan. We blijven bij het Rijk met klem aandacht vragen voor de kostendelersnorm en onvolledige AOW.

OPVANG EN VLUCHTELINGEN

Amsterdam biedt vele vormen van maatschappelijke opvang voor allerlei verschillende mensen en groepen. Denk aan mensen die begeleiding nodig hebben, (economisch) daklozen, ongedocumenteerden, ex-delinquenten en vluchtelingen. Opvang is niet los te zien van huisvesting. De verdubbeling van het aantal daklozen in de afgelopen 10 jaar hangt samen met de wooncrisis zoals de steeds moeilijker wordende opvang in COA-locaties samenhangt met het gebrek aan huisvesting voor statushouders. De komst van mensen die de oorlog in Oekraïne zijn ontvlucht maakt de opgave zeker niet eenvoudiger maar Amsterdam zal altijd vluchtelingen opvangen, waar ze ook vandaan komen.

Amsterdam blijft menswaardige opvang bieden waardoor mensen weer perspectief krijgen. We zorgen voor goede en veilige opvang met aandacht voor specifieke doelgroepen. We werken samen met vele formele en informele organisaties in de stad om hen die een beroep op ons doen zo goed mogelijk te ondersteunen.

- ✕ We voegen alle vormen van maatschappelijke opvang en begeleiding samen tot een **brede opvang portefeuille** waardoor we beter in kunnen spelen op de behoeftes van de verschillende groepen. Dat kan dan ook leiden tot aanpassing van de verschillende vormen van opvang.
- ✕ De **pilot LVV** wordt eind 2022 geëvalueerd. Amsterdam gaat uit van continuering van de opvang.
- ✕ We onderzoeken hoe we **uitbuiting** van migrant domestic workers kunnen tegengaan.
- ✕ Vluchtelingen, ongeacht hun herkomst, bieden we de kans om deel te nemen aan **taal- en participatietrajecten**. Als werken mogelijk is helpen we daar mee.
- ✕ Samen met het Rijk werken we aan **vernieuwende opvangconcepten** en optimalisering van de opvang en huisvestingsketen.

SOLIDAIRE STAD MET KANSEN VOOR IEDEEREEN

OPVANG EN VLUCHTELINGEN

- ✕ De gemeente blijft zich tot het uiterste inspannen om de uitvoering van de **inburgeringswet** zo soepel mogelijk voor nieuwe Amsterdammers te laten verlopen zodat ze snel de taal leren en de weg weten te vinden in de samenleving.
- ✕ We helpen mensen bij het vinden van kortdurende opvang en andere ondersteuning. Zij krijgen gerichte training en er wordt met ervaringsdeskundigen gewerkt.
- ✕ We starten een **Aanpak Dakloosheid** om mensen weer op weg te helpen en dakloosheid te voorkomen.
- ✕ In Amsterdam **slaapt in principe niemand op straat**. Naast de maatschappelijke opvang bieden we ook opvang voor hen die nergens anders recht op hebben. Dat doen we in de wintermaanden voor een brede groep mensen, en dat doen we het hele jaar door voor kwetsbare mensen, die geen toegang hebben tot de reguliere maatschappelijke opvang.
- ✕ Onafhankelijke **cliëntondersteuning** is van groot belang voor iedereen die kwetsbaar is en afhankelijk is van de zorg en ondersteuning van maatschappelijke organisaties en de overheid. Gezien de enorme groei van het aantal dak- en thuisloze mensen in Nederland en ook in Amsterdam, staat dit college ervoor de onafhankelijke cliëntondersteuning voor deze groep mensen te bestendigen. Dit wordt onder andere gedaan door het realiseren van een Daklozenkantoor.
- ✕ We continueren de **Aanpak Huisvesting kwetsbare doelgroepen** waarmee we de integraliteit van het opvangvraagstuk waarborgen.

ANTIDISCRIMINATIEBELEID

Ook in Amsterdam worden mensen op de arbeidsmarkt, in het onderwijs en gewoon op straat gediscrimineerd en buitengesloten. Uitsluiting en discriminatie op welke grond dan ook is een gif. Het kwetst, zet mensen tegen elkaar op en erodeert het 'samen' in samenleven. Amsterdam accepteert geen enkele vorm van discriminatie en racisme. Iedereen moet zichzelf kunnen zijn en zich veilig voelen in de stad, ongeacht gender, leeftijd, geloof, culturele identiteit of seksuele oriëntatie. De strijd tegen uitsluiting, racisme en discriminatie vergt een lange adem en vastberadenheid. Het is immers niet met een paar eenvoudige beleidsinterventies op te lossen. De afgelopen jaren heeft Amsterdam een omvangrijk programma opgezet om discriminatie en racisme te bestrijden en de emancipatie van groepen die worden gediscrimineerd te bevorderen. We continueren deze aanpak en versterken deze op basis van de geleerde lessen. We doen dit samen met de stad. Met maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, werkgevers en ieder ander die hieraan wil bijdragen.

- ✕ De onderzoeken over **institutioneel racisme** moeten worden voortgezet en uitgebreid. We versterken de aanpak tegen anti-LHBTIQ+-geweld, antisemitisme, moslimhaat, anti-zwart racisme, anti-Aziatisch racisme en validisme. Bij de uitwerking wordt een brede vertegenwoordiging van de betreffende groepen betrokken.
- ✕ We onderzoeken of we in navolging van de gemeente Utrecht ons huidige beleid kunnen toetsen op ongewenste effecten die ontstaan als gevolg van **stereotyperingen van genders of groepen naar herkomst of validiteit** (cultuur-, validiteit- en gendersensitiviteitscans). Waar beleid (onbedoeld) groepen achterstelt, wordt dit direct aangepakt en het beleid inclusief gemaakt.
- ✕ Samen met een maatschappelijke coalitie werken we eraan om de doorwerking van het **slavernijverleden** breed bespreekbaar te maken.
- ✕ We zetten onze aanpak tegen discriminatie op de **woningmarkt, stages, in het nachtleven, en op de arbeidsmarkt** voort.

- ✕ Het **Meldpunt discriminatie en racisme Amsterdam** blijft een belangrijke rol spelen in het in kaart brengen van meldingen van discriminatie en racisme en het begeleiden en ondersteunen van Amsterdammers die hiermee te maken krijgen.
- ✕ We verzorgen **educatie en trainingen** omtrent LHBTIQ+-sensitiviteit voor maatschappelijke instellingen, sportverenigingen en andere instellingen die gemeentelijke subsidie ontvangen.
- ✕ De opdracht om van **inclusie en diversiteit de norm** te maken binnen de gemeentelijke organisatie wordt voortgezet. De inspanningen om een inclusieve werkcultuur te creëren zetten we onverminderd voort en we leren van bestaande organisaties en initiatieven waar dit al succesvol gebeurt.
- ✕ We werken aan de uitvoering van de in de verkiezingscampagne gesloten **akkoorden** die we hebben ondertekend.
- ✕ We voeren het aangenomen initiatiefvoorstel ten aanzien van het **bestrijden van racisme in de zorg** uit.

KUNST EN CULTUUR

Onze stad ademt kunst en cultuur, het maakt Amsterdam de veelzijdige bruisende stad die het is. Je komt het overal op straat tegen, en de vele culturele instellingen en podia huisvesten groot talent. Er is ruimte voor verschillende vormen van kunst en wij vinden het van groot belang dat we hier plek voor houden in de stad en extra investeren op plekken waar het culturele aanbod nog beperkt is. De culturele sector is zowel van grote economische als sociale waarde. De kunst en cultuur- en creatieve sector heeft het buitengewoon zwaar gehad door corona. De sectoren verdienen dan ook steun om de onzekerheid waar zij nog altijd mee kampen weg te nemen.

- ✕ Kunst en cultuur moet voor elke Amsterdammer **dichtbij** zijn. Het verder verbreden en verdiepen van het culturele aanbod in de stad blijft – net als in de huidige cultuurvisie – het uitgangspunt. Zo kunnen alle Amsterdammers zich verrijken met kunst en cultuur. In de wijken waar nog weinig aanbod is wordt waar we kunnen meer geïnvesteerd in kunst en cultuur.
- ✕ We investeren in **broedplaatsen** omdat deze van grote waarde zijn voor creatieven en buurten. Bij het ontwikkelen van nieuwe gebieden onderzoeken we of het aantal broedplaatsen kan worden uitgebreid.
- ✕ Het behoud van de ijzeren voorraad aan **atelierwoningen** blijft uitgangspunt.
- ✕ We koesteren onze **rafelranden** zodat er ruimte blijft voor tegencultuur in de stad.
- ✕ Kunst moet toegankelijk zijn voor iedereen, als publiek en als maker en al vanaf jongs af aan. Daarom gaan we door met het inzetten van cultuurcoaches en versterken we **cultuureducatie**.
- ✕ We blijven inzetten op toegankelijkheid door het verder verbreden en verdiepen van het **culturele aanbod in de stad**. Instellingen die subsidie krijgen houden zich onder andere aan de Governance Code Cultuur en de code Diversiteit en Inclusie. Er is extra aandacht voor de wijken waar nog weinig aanbod is en voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking.

- ✘ We zetten in op betere **informatieverstrekking** aan individuele makers en kleinere en inclusievere organisaties en podia over de mogelijkheden om projecten te realiseren. Hierdoor kan, naast advisering over subsidies aanvragen, ook ondersteuning op het gebied van cultureel ondernemerschap worden verleend.
- ✘ Kunst vind je overal in de stad. Daar zorgen we voor met een **strategisch huisvestingsplan** waarin nieuwe kunst- en cultuurplekken in de toekomst worden gerealiseerd. Er worden meer locaties voor kunst aangewezen in de openbare ruimte.
- ✘ Amsterdam koestert haar **monumentale gebouwen** en zorgt goed voor hun behoud en onderhoud. Waar de aanpak van andere noden, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid of ruimtelijke ontwikkeling, lastig te verenigen zijn met de zorg voor onze monumenten, maken we een zorgvuldige belangenafweging.
- ✘ Het **nachtleven en festivals** spelen een cruciale rol in de vernieuwing van de Amsterdamse cultuur. Ze zijn uniek, behoren tot de internationale voorhoede en zijn onderdeel van het culturele aanbod in de stad. Bij de uitwerking van de nachtvisie kijken we daarom naar de mogelijkheden voor meer 24-uursvergunningen en meer 'verlaatje' zodat ook kwalitatief kan worden geprogrammeerd in het centrum.
- ✘ We onderzoeken hoe **clubs** – net als recentelijk in Berlijn – ook als cultuurinstelling aangemerkt worden om deze plekken zo meer te beschermen. We kijken actief waar er ruimte voor nachtleven en rafelranden kan worden toegevoegd bij gebiedsontwikkeling en zorgen dat er genoeg ruimte is voor festivals in de stad. We heroverwegen de passendheid van festivallocaties zoals de Tuinen van West.
- ✘ We stimuleren **cross-overs** tussen nachtleven en culturele instellingen zoals musea. In gebiedsontwikkelingen wordt expliciet ruimte gemaakt voor nachtcultuur en wordt gekeken naar tijdelijke invulling.

- ✕ We investeren in de komst en de structurele financiering van het **Nationaal Slavernijmuseum** in Amsterdam.
- ✕ **Lokale media** zijn van groot belang in deze tijden van eroderend vertrouwen in de politiek en nepnieuws. We investeren daarom extra in onze Amsterdamse stadszender.
- ✕ We onderzoeken samen met private partijen de mogelijkheid om een **talentenfonds** op te zetten voor jongeren met een bijzonder talent, die de ondersteuning en middelen voor de ontplooiing daarvan niet vanuit huis meekrijgen.
- ✕ We verplaatsen de geplande **OBA-Next** van de Zuidas naar Zuidoost.

SPORT EN BEWEGEN

Sport en bewegen is verbindend en essentieel voor goede gezondheid van Amsterdammers. Om gezondheidsverschillen te verkleinen zet Amsterdam extra in op sport en bewegen juist op die plekken in de stad waar dit niet vanzelfsprekend, of niet toegankelijk genoeg is. Hoe jonger we hiermee beginnen, hoe groter het effect is op de rest van de levensloop. De sociale waarde van sport wordt versterkt en gestimuleerd door onder andere duidelijke verbanden te leggen met het jongerenwerk. Dit moet leiden tot een uiterst beweegvriendelijke stad waar iedereen wordt aangezet tot- en in staat is om dichtbij huis zowel georganiseerd als ongeorganiseerd te sporten. Een topsportomgeving die de breedtesport inspireert, Amsterdams talent de kans biedt het beste uit zichzelf naar boven te halen en de stad hiermee op de wereldkaart zet, is hierin onmisbaar.

- ✕ We blijven inzetten op **sport- en beweegparticipatie** voor alle Amsterdammers, ook voor mensen met een beperking en groepen die hierin nu ondervertegenwoordigd zijn. Dit doen we in samenwerking met partners als het Jeugdfonds Sport & Cultuur, het onderwijs en maatschappelijk werk. Door ongelijk te investeren doen we meer op die plekken waar dit het hardste nodig is.
- ✕ We blijven inzetten op een **veilig sport- en beweegklimaat** waarbij er speciale aandacht is voor LHBTIQ+-acceptatie, anti-discriminatie, het tegengaan van seksuele intimidatie en het voorkomen van geweld bij contactsporten.
- ✕ **Zwemvaardigheid** is in een waterrijke stad als Amsterdam van levensbelang. Daarom blijven we inzetten op een zwemdiploma voor ieder kind.
- ✕ We blijven ons inzetten voor **intensiever en efficiënter gebruik** van sportparken, gymzalen en sporthallen om o.a. wachtlijsten te verminderen en de bezettingsgraad te verhogen.
- ✕ We blijven inzetten op **voldoende sportruimte in wijken**. De openbare ruimte blijven we toegankelijk maken om ook ongeorganiseerd te kunnen sporten.

- ✕ We doen ons best om minimaal 1 groot toonaangevend (internationaal) **sportevenement** per jaar te organiseren. Hierin werken we samen met (gemeenten in) de provincie en het bedrijfsleven.
- ✕ **Commerciële sportevenementen** die in Amsterdam plaatsvinden dragen financieel en maatschappelijk bij aan talentontwikkeling in Amsterdam.
- ✕ Commerciële sportscholen/voetbalscholen betalen een **hoger tarief** voor huur van velden/accommodaties van de gemeente Amsterdam. Ook stimuleren we een veilig en pedagogisch verantwoord sportklimaat, met name bij commerciële sportaanbieders die werken met minderjarigen.
- ✕ Het **Amsterdamse talentenfonds voor Urban Sports en Vechtsport** wordt gecontinueerd, net als de Urban Sportagenda. We positioneren 'nieuwe' sporten die aansluiten bij de belevingswereld van Amsterdamse jongeren en jongvolwassenen zoals E-sports en Futsal (zaalvoetbal).
- ✕ We stimuleren kinderen om te gaan sporten door ze te laten **inspireren door topsporters**.
- ✕ Sportverenigingen dragen niet alleen sportief maar ook sociaal-maatschappelijk bij. We trekken daarom samen met Amsterdamse sportverenigingen op om de **sociale functie van sportverenigingen** verder te versterken. Ook onderzoeken we hoe het jongerenwerk en onze sporthallen 'gematcht' kunnen worden om jongeren beter te kunnen bedienen.

VEILIGHEID

We waarderen onze agenten en handhavers die zorgen voor de veiligheid in onze stad. We vinden het van groot belang om te blijven investeren in de veiligheid van Amsterdam.

- ✕ De **cocaïnehandel** in Amsterdam leidt tot ernstige schietincidenten, aanslagen op mensen en gebouwen, witwaspraktijken en underground banking. Deze door geweld en geld gedreven industrie heeft een aanzuigende werking op kwetsbare jongeren in de buitenwijken van de stad en zorgt voor ernstige maatschappelijke ontwrichting. In samenhang met de Masterplannen voor Zuidoost en Nieuw-West en de Aanpak Noord, worden de initiatieven gericht op het uit de drugscriminaliteit halen van jongeren voortgezet. Hierbij valt te denken aan het bieden van een uitweg uit misdaad, de aanpak van criminele doorgroeiers en straatdealers, de Top 600 en 400, de inzet van Credible Messengers.
- ✕ Om de veiligheid in de buurt te verbeteren realiseren we **buurtrechtbanken**.
- ✕ **Sociale veiligheid** is een randvoorwaarde voor een vrije stad. De inzet van buurtvaders- en moeders, jongerenwerkers, hosts, straatcoaches, boa's en de politie zorgt voor een leefbare en veilige stad. Het college spant zich richting het Rijk in om, een drukke hoofdstad waardig, voldoende agenten op straat te hebben.
- ✕ We leggen prioriteit bij de aanpak van **seksueel geweld en intimidatie, discriminatie en racisme**. We gaan straatintimidatie tegen door als stad deel te nemen aan de VN-Veilige Straten aanpak en voorlichting gericht op daders.
- ✕ Extra aandacht gaat uit naar de overlast en criminaliteit ten gevolge van **jeugdgroepen** in de stad. Algemene preventie is van groot belang, maar niet voldoende. Er is meer aandacht nodig voor risicojeugd, al dan niet met een forensische geschiedenis. Het samenspel tussen het sociaal domein, de zorgpartijen, de stadsdelen en de veiligheidspartners wordt versterkt.

- ✖ We willen gericht en effectiever jeugdoverlast en -criminaliteit in de stad voorkomen en maken daarvoor een plan van aanpak.
- ✖ Met de beschikbare bestuurlijke instrumenten, zoals de gebiedsverboden bij ernstige overlast en geweld, het cameratoezicht ter bescherming van de buurt en personen, de sluiting van drugspanden en de Bibob-toetsing voor kwetsbare branches, beschermen we de stad en maken we die weerbaar. We gaan door met de **Ondermijningsbrigade** die multidisciplinaire controles uitvoert.
- ✖ **Partijen die niet-integer zijn**, wordt het ondernemen in Amsterdam onmogelijk gemaakt door o.a. strenge Bibob-toetsen. Het gebruik van een vergunningsplicht, zoals in de Hoogstraten al gebeurt, wordt uitgebreid. Hiermee moeten ondernemers aan de voorkant aantonen dat hun onderneming 'schoon' is, in plaats van als de onderneming al gevestigd is.
- ✖ Om de politieorganisatie nog effectiever te laten functioneren en een betere afspiegeling van de stad te laten zijn, blijven we samen met de politie werken aan een **inclusieve en veilige werkomgeving**. We maken ons grote zorgen over toenemend **wapenbezit bij jongeren**, vooral van messen. We zetten daarom in op het versterken van de politie, scholen, jongerenwerk en buurtouders om dit met preventie en repressie tegen te gaan. Tegelijkertijd blijven we waakzaam voor risico's als het bijvoorbeeld gaat om etnisch profileren door periodiek onderzoek te doen naar de aard en uitvoering van politiecontroles in het algemeen en de pilot wapengerichte controles in het bijzonder. We gaan ervanuit dat het handelingskader etnisch profileren bij alle agenten bekend moet zijn.
- ✖ We blijven ons inzetten op bewustwording als het gaat om drugsgebruik en doen er alles aan om jonge Amsterdammers uit de facilitering van de drugsbehoefte te houden door de **straat-handel** actief te frustreren. Naast de grote uitdagingen op het gebied van zware criminaliteit onder invloed van cocaïne zullen we ons als stad blijven inzetten op het terugdringen van overlast door softdrugs. Amsterdam erkent dat zonder regulering van (soft)drugs, de strijd tegen drugscriminaliteit nooit kan worden gewonnen, en draagt dat ook nationaal en internationaal

uit. Ook de straathandel in andere soorten (soft)drugs in Amsterdam blijft een groot probleem en vraagt veel van onze inzet om jongeren in onze stad daarvan te behoeden. Tegelijkertijd speelt een tekort aan politieagenten en handhavers hierin een belemmerende rol. Om de overlast van de grote hoeveelheid coffeeshops in de binnenstad te beperken, zetten we in op betere spreiding over de stad. Ook gaan we door met de Aanpak Binnenstad en zetten we deze voort om de overlast tegen te gaan en de leefbaarheid te bevorderen.

- ✘ Alle inwoners van Amsterdam die slachtoffer zijn van **geweld achter de voordeur** hebben toegang tot adequate hulpverlening, ongeacht hun verblijfsstatus. Om slachtoffers extra bescherming te bieden tegen geweld achter de voordeur, vergroten we de melding- en aangiftebereidheid. We zorgen voor goede samenwerking en informatievoorziening met en voor informele organisaties, zodat deze organisaties effectiever hun bijdrage kunnen leveren aan preventie.
- ✘ De positie van **sekswerkers** als ondernemers wordt versterkt en in goed overleg met de sekswerkers zelf ontwikkelen we beleid, waarbij autonomie, veiligheid, gezondheid en economische positie voorop staan.
- ✘ We zijn alert op **mensenhandel, gedwongen prostitutie en uitbuiting**. We zetten in op een intensieve aanpak door een betere samenwerking tussen sekswerkers, hulpverlening, gemeente, politie en Openbaar Ministerie. Sekswerkers moeten ten alle tijden kunnen kiezen om de prostitutie te verlaten. We gaan door met het programma om slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting een nieuw en veilig bestaan op te laten bouwen. We maken hierbij gebruik van de verschillende netwerken die de gemeente heeft samen met maatschappelijke organisaties.
- ✘ We verminderen het aantal ramen op de Wallen door een deel te verplaatsen naar een **erotisch centrum** waar sekswerkers meer regie kunnen nemen over hun werk. De locatiekeuze voor dit centrum wordt momenteel onderzocht en zal nader moeten worden bepaald.

AANPAK NOORD EN MASTERPLANNEN ZUIDOOST EN NIEUW-WEST

Een aantal buurten in Amsterdam kent hardnekkige en samenhangende problemen. Het is niet acceptabel dat in een rijk land en in een welvarende stad de verschillen zo gigantisch zijn dat kinderen die opgroeien in Nieuw-West, Zuidoost en Noord niet dezelfde kansen krijgen als anderen. Om te zorgen dat de volgende generaties volop deel kunnen hebben aan het succes in de stad, een gezond leven kunnen leiden en zich kunnen ontplooiën is het nodig een gebiedsgerichte aanpak in te voeren die we langjarig volhouden. De komende 25 jaar werken we in Zuidoost, Nieuw-West en Noord door een langjarige aanpak aan verbetering van de kwaliteit van het bestaan van de inwoners. Dat doen we door een integrale aanpak. Met extra investeringen én door bestaande middelen daar beter in te zetten. Samen met het Rijk en met alle partners die we nodig hebben om een alliantie te vormen die sterk is. De corporaties, de scholen, de politie, de bedrijven, de zorg. Voor en door de bewoners. Scherpe sturing en meetbare doelen helpen om de bewoners te bieden waar ze recht op hebben. Het doel van de Masterplannen Nieuw-West, Zuidoost en Aanpak Noord is om het perspectief van bewoners, en vooral jongeren, structureel te verbeteren. Dit kan alleen worden bereikt met doorbraken in beleid, door ontkooking en vergaande samenwerking met bewoners, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Hiervoor zijn duurzame investeringen in tijd en geld nodig. De ambities vragen om maatregelen op uiteenlopende beleidsterreinen (zoals onderwijs, wonen, veiligheid, ruimtelijke ordening en werk), waarbij ook nauw wordt opgetrokken met het Rijk en andere gemeenten. Het college wil dienstbaar zijn aan de leefwereld van bewoners en ondernemers. Dit leidt tot het beste resultaat en draagt bij aan herstel van vertrouwen tussen burger en overheid.

- ✕ Naast de Masterplannen voor Zuidoost en Nieuw-West komt er ook een **Aanpak Noord**.
- ✕ Voor deze plannen trekken we **extra geld** uit om deze aanpak uit te breiden. We committeren ons aan langjarige investeringen in deze stadsdelen, waar in het verleden juist veel te weinig in is geïnvesteerd. De invulling en uitvoering van deze plannen ligt primair in handen van bewoners, lokale ondernemers en betrokken maatschappelijke organisaties.

SOLIDAIRE STAD MET KANSEN VOOR IEDEREEN AANPAK NOORD EN MASTERPLANNEN ZUIDOOST EN NIEUW-WEST

- ✕ **Community Wealth Building** krijgt nadrukkelijk een plaats in alle masterplannen en we onderzoeken hoe we de lokale economische infrastructuur meer ten gunste van de buurten kunnen laten komen.
- ✕ Er komt een duidelijk **governance** structuur voor deze plannen en we waken ervoor dat dit leidt tot meer verkokering of overlap met andere programma's.

EEN DUURZAME TOEKOMST

DUURZAAMHEID

Klimaatverandering behoort tot de allergrootste uitdagingen in de geschiedenis van de mensheid. De afgelopen jaren zijn er flinke stappen gezet maar we zijn er nog lang niet. We blijven streven naar 60% reductie in 2030 en gaan door met de routekaart Klimaatneutraal en Agenda Circulair. In onze aanpak zetten we extra in op het bestrijden van energiearmoede door energielasten van mensen met lage inkomens te verlagen. Iedereen moet immers mee kunnen doen en klimaatbeleid moet juist ten goede komen aan mensen met een smallere beurs door verlaging van de woonlasten. We stimuleren verduurzaming bij ondernemers, Amsterdammers en in de eigen organisatie. We ondersteunen energiecoöperaties en klimaatrechtvaardigheid. Deze ambities kunnen we niet bereiken zonder een intensieve samenwerking met het Rijk en ander partners als woningbouwcorporaties en ontwikkelaars.

- ✕ We lanceren een **grootschalig isolatie-offensief**, samen met woningbouwcorporaties en het Rijk. We zetten extra in op het treffen van isolatiemaatregelen, zoals het vervangen van enkel glas, met de focus op woningen met een slecht energielabel in wijken die dat het hardst nodig hebben. We breiden de FIX-brigade uit zodat meer Amsterdammers geholpen worden om maatregelen te treffen om hun energierekening te verlagen.
- ✕ We onderzoeken met financiële partners of we een **Energiebank** kunnen oprichten, die mensen helpt hun energierekening te betalen, waarbij tegelijkertijd met energiecoaches gewerkt wordt om het energieverbruik omlaag te brengen. We onderzoeken of collectieve inkoop van energie mogelijk is om lasten voor huishoudens te beperken.
- ✕ We maken **afspraken met commerciële en particuliere verhuurders** over het isoleren van hun woningen en we zorgen dat eigenaren makkelijk toegang krijgen tot informatie om hun huis te verduurzamen, bijvoorbeeld door subsidieregisseurs die helpen bij het vinden van de juiste subsidies.

- ✕ In aanvulling op de Transitievisie warmte worden er ook plannen gemaakt waarbij energiebesparing, klimaatadaptatie en een toekomstbestendige woning centraal staat met de isolatiestandaard van het Rijk als uitgangspunt. Daarmee bieden we een **handelingsperspectief voor investeringen** in woningen door bewoners en eigenaren. Naast isolatie kijken we naar duurzame warmtebronnen en onderzoeken we verschillende duurzame en toekomstbestendige energiebronnen als aqua- en geothermie.
- ✕ Amsterdam onderzoekt met partners en andere investeerders de instelling van een **Groene Daken-fonds**.
- ✕ We gaan door met het **aardgasvrij maken van wijken** en versnellen op basis van de tot nu toe opgedane ervaring. Met de inspanningen van de afgelopen bestuursperiode ligt verhoging van dit tempo in het verschiet door inzet van de Warmtemotor. Restwarmte, bijvoorbeeld van datacenters gebruiken we om woningen te verwarmen.
- ✕ **Windenergie** maakt een cruciaal deel uit van de energiemix. We willen het potentieel aan windenergie in Amsterdam benutten zonder dat hierdoor onaanvaardbare gezondheidsrisico's ontstaan of de natuur teveel wordt belast.
- ✕ We zetten in op het stimuleren van **lokaal eigenaarschap** zodat Amsterdammers mee kunnen profiteren. We gaan uit van coöperatieve vormen van duurzame energieopwekking. Wij leveren als Amsterdam een wezenlijke bijdrage aan de doelstellingen van de RES 1.0.
- ✕ We zetten onze ambities voort op het gebied van zonne-energie. We breiden de mogelijkheden uit van het **collectief inkopen van zonnepanelen** en stimuleren eigenaren van panden met een groot dakoppervlak om zonnepanelen te plaatsen.
- ✕ Het Noordzee Kanaalgebied en de haven zijn belangrijke partners in de **energietransitie** en facilitator van duurzame en circulaire bedrijvigheid. De innovatie in de haven (bijvoorbeeld waterstof) blijven we in samenwerking met de regio stimuleren.

- ✕ We gaan **ketenverantwoordelijkheid** afdwingen bij bedrijven in de haven.
- ✕ We zetten in op **publiek-private samenwerkingen** om verduurzaming te versnellen en kennis uit het bedrijfsleven te gebruiken.
- ✕ De Wet milieubeheer wordt actief toegepast. Ondernemers zullen hun deel moeten doen in de energietransitie. **Duurzaamheidsmaatregelen** worden opgenomen in de vestigingsvoorwaarden voor bedrijven.
- ✕ We maken afspraken met de 10 grootste vervuilers om hun **CO2-uitstoot** omlaag te krijgen.
- ✕ Vanaf 2023 is het de verplichting voor kantoren met een oppervlakte van 100 m² of meer om energielabel C of beter te hebben. In Amsterdam dringt voor velen de tijd om deze **doelstelling** te halen. De gemeente werkt samen met banken en vastgoedeigenaren om bedrijven te stimuleren te verduurzamen.
- ✕ Als gemeente geven wij zelf het goede voorbeeld door verder te werken aan het **verduurzamen en klimaatadaptief** maken van ons vastgoed en wagenpark. In ons inkoopbeleid is ons uitgangspunt lokaal en duurzaam inkopen en onderzoeken we de mogelijkheden van true pricing.
- ✕ De verduurzaming van de stad is **een gezamenlijke verantwoordelijkheid**. We zien dat er veel initiatieven zijn om de klimaatcrisis aan te pakken. De stad speelt hier een verbindende rol in door een coalitie te vormen.
- ✕ De congestie op het **elektriciteitsnetwerk** is een groot probleem. Samen met het Rijk, MRA en de provincie investeren we in oplossingen.
- ✕ Klimaatverandering heeft ook effect op de stad. We zien het belang van klimaatadaptatie en zorgen dat waar de noden het hoogst zijn hierop wordt ingezet, zeker daar waar er bij renovatie en herinrichting de straat toch al open moet. **Amsterdam Rainproof** wordt voortgezet.

- ✖ Personeelstekorten zijn een grote bedreiging voor de noodzaak de stad te verduurzamen. We zetten ons daarom samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven in voor omscholing en het beschikbaar maken **van stages met een baangarantie**.
- ✖ Met **Agenda Circulair** en vernieuwende economische modellen als de Amsterdamse Donut richten we op lokaal niveau de economie circulair in waarbij er aandacht is voor de maatschappelijke kant van het circulair maken van de stad. We zetten deze lijn door, en investeren in verdere samenwerkingen in de stad.

GROEN EN DIERENWELZIJN

De coronapandemie heeft velen opnieuw doen inzien dat groen in de directe leefomgeving van mensen onmisbaar is. We blijven dan ook inzetten op verdere vergroening van wijken en buurten en versterken de ecologische waarde van de stad.

- ✕ Een leefbare stad is een groene stad. We voegen **meer groen en bomen** toe. Er komt een nieuw park in Haven-Stad, naast het Westerpark, om genoeg groen te hebben voor bestaande en nieuwe bewoners.
- ✕ We plaatsen waar mogelijk **kleine stadsbossen** in de bestaande stad en maken groene verbindingen in de stad tussen bestaande groengebieden waar vooral ruimte is voor langzaam verkeer.
- ✕ We beschermen en behouden het groen in de bestaande stad, juist ook in binnentuinen. We **vergroenen** straten, gebouwen, tuinen, wijken en pleinen met de buurt. We ondersteunen zelfbeheer van Amsterdammers, ter bevordering van de sociale cohesie en participatie. We zorgen dat overmatige (ver)bouwdynamiek de leefbaarheid en betaalbaarheid niet verder onder druk zet en nemen maatregelen per stadsdeel.
- ✕ We intensiveren de aanpak om tuinen en de openbare ruimte te **onttegenen**. Het uitgangspunt is dat elke buurt een eigen park(je) heeft en we hebben aandacht voor toegankelijkheid voor iedereen.
- ✕ We zetten het **schooltuin programma** voort en investeren in natuureducatie in het onderwijs. Zo vergroten we het bewustzijn over een groene, circulaire en duurzame stad bij kinderen en jongeren.

- ✕ Groen in de gemeentelijke organisatie wordt minder versnipperd georganiseerd. We investeren in het groenfonds en vergroten de mogelijkheden op het gebied van participatie en zelfbeheer op groen. Daarbij kijken we naar nieuwe vormen van samenwerking in **groencoöperaties** en/of buurtfondsen waarin bewoners en gemeente samenwerken en verantwoordelijkheid dragen, ook met publiek-private financieringsmogelijkheden.
- ✕ Het beheer van groen wordt zo ecologisch mogelijk gedaan in de stad. Naast het beheer is het ook van groot belang om de **biodiversiteit** te waarborgen in de stad en ook te vergroten. In onderhoud en nieuw aan te leggen groen wordt hiervan een prioriteit gemaakt.
- ✕ De afgelopen jaren hebben we gezien hoe belangrijk **goede afwatering** is om het waterpeil op een wenselijk niveau te houden. In Waterland zijn we hier al succesvol mee bezig. We zetten ons onderzoek hiernaar voor de rest van Amsterdam voort samen met de waterschappen, het Rijk en de provincie.
- ✕ Er komt een nieuwe **Agenda Dieren** waarbij er aandacht is voor dierenwelzijn en de leefgebieden van alle dieren in de stad.
- ✕ We gaan meer groen op het water toevoegen en onderzoeken de mogelijkheden voor een **drijvend park**.
- ✕ **Natuur-inclusief** bouwen wordt waar mogelijk uitgebreid.
- ✕ We gaan samen met **Artis** het park verduurzamen en verder vergroenen.

ECONOMIE

De stad kan niet zonder een veerkrachtige en innovatieve economie. Samen met ondernemers onderzoeken we hoe we de economische structuur van Amsterdam kunnen versterken, diverser kunnen maken en nadrukkelijker ten goede kunnen laten komen aan alle Amsterdammers. Brede welvaart is het uitgangspunt waar een toekomstbestendige economische structuur in dienst van staat. We bevorderen kleine ondernemers met een buurtfunctie en helpen ondernemers en bedrijven om te verduurzamen. We zetten in op goede arbeidsvoorwaarden voor iedereen en blijven erop inzetten dat zoveel mogelijk Amsterdammers aan het werk gaan of blijven.

- ✕ Er komt een **nieuwe visie op onze lokale economie met brede welvaart** als doel. Deze ontwikkelen we samen met het bedrijfsleven, ondernemers, sociale firma's, en lokale initiatieven die werken aan een sociaal en duurzaam Amsterdam.
- ✕ We willen een diverse economie die lokale productieketens ondersteunt en die maakindustrie een volwaardige plek in de stad geeft. Het **Amsterdams midden- en kleinbedrijf** ondersteunen we zodat we lokaal ondernemerschap stimuleren en behouden. Via bestemmingsplannen, vergunningen, regelgeving en beleid gaan we de monocultuur in de stad tegen.
- ✕ We gaan uit van **brede welvaart**. In overleg met de Amsterdam Economic Board gaan we onderzoeken hoe we dat nader kunnen uitwerken en verbreden met vertegenwoordiging van ondernemers, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en culturele instellingen.
- ✕ We zetten in op **publiek-private en publiek-civiele samenwerking** in de buurt, bijvoorbeeld door commons te bevorderen.
- ✕ We onderzoeken de mogelijkheden om publiek-private investeringsfondsen op te richten. We onderzoeken of we **city-bonds** kunnen invoeren waarmee mensen actief kunnen bijdragen aan het welzijn van de stad.

- ✕ Sociale ondernemingen dragen bij aan een **gezonde economie** en verschillende maatschappelijke doelstellingen, waaronder het stimuleren van de circulaire economie of het bevorderen van werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- ✕ De **buurteconomie** kan worden versterkt als er meer geld in de buurt blijft. Om lokale ondernemers en buurtcentra te versterken doen we een pilot met een digitale lokale munt om de omzet in winkels, buurtcentra en horeca te bevorderen.
- ✕ Amsterdam zet in op **gezond en duurzaam voedsel**. Door ruimte te bieden aan boerenmarkten en voedselcoöperaties kunnen bewoners verse en betaalbare seizoensproducten van boeren uit de regio kopen en houden we natuurlijke kringlopen kort.
- ✕ De gemeente maakt afspraken met horeca, supermarkten en distributiebedrijven om **voedselverspilling tegen te gaan**.
- ✕ Bij de **integrale herziening van de marktverordening** wordt samen met de marktondernemers en Marktbureau gekeken hoe de samenwerking tussen marktondernemers en gemeente te verbeteren en het vertrouwen te vergroten.
- ✕ Amsterdam wil **koploper in Sustainable Finance** worden. Hiertoe wordt met financiële- en kennisinstellingen en andere partners een programma opgezet.
- ✕ Amsterdam blijft zich verstevigen als **internationale handels- en startup stad**. Internationale bedrijven horen daar ook bij, wel ondersteunen we alleen innoverende en duurzame bedrijven die een bijdrage leveren aan de reële economie. In ons vestigingsbeleid maken we dus afspraken met bedrijven die zich hier willen vestigen. Hierbij kijken we bijvoorbeeld naar werkgelegenheid, afval en de verduurzaming van de stad.
- ✕ Er gaan extra middelen naar het **Platform Veilig Ondernemen Amsterdam-Amstelland**, we stimuleren winkeliers- en ondernemersverenigingen die het Keurmerk Veilig Ondernemen willen invoeren.

- ✕ We stimuleren projecten gericht op **kansrijke innovatie** die bijdragen aan maatschappelijke en duurzaamheidsvraagstukken in de stad. We gaan ook verder met het investeren in de Female Hub waarbij we aandacht hebben voor vrouwelijk ondernemerschap en het stimuleren van meer vrouwen in de tech-sector.
- ✕ Platformbedrijven zoals flitsbezorgers hebben een grote impact op de stad. Als dat nodig is scherpen we de kaders aan om de **negatieve effecten van de platformeconomie tegen te gaan**.
- ✕ We zorgen voor levendige buurten en openbare ruimten door waar het zonder overlast kan de **uitgebreide terrassen** uit de coronatijd voort te zetten.
- ✕ We maken **meer ruimte voor kunst en cultuur** in parken en op pleinen mogelijk door het schrappen van de leges buurtgerichte evenementen. Voor kleinschalige evenementen worden de leges geschrapt en de vergunningsplicht omgezet in een meldplicht.
- ✕ We geven **meer ruimte aan horeca** om af en toe een bandje of een dj te laten optreden, zeker tijdens evenementen zoals Koningsdag en Pride. De vergunningsbeperking tot alleen live muziek komt te vervallen.
- ✕ We onderzoeken hoe we de **reclamebelasting verder kunnen differentiëren** zodat kleine uitingen niet belast zijn en het zwaartepunt ligt op die uitingen die het meeste beslag leggen op de openbare ruimte.

VERANTWOORDE GROEI

Amsterdammers maken Mokum. We willen meer ruimte bieden om Amsterdammer te blijven en te worden. Dat betekent dus meer betaalbare woningen. In de hele stad bewegen we zo duurzaam en gezond mogelijk en geven we ruimte aan de voetganger en fiets. Hierdoor wordt de stad veiliger en leefbaarder. We zorgen ervoor dat het openbaar vervoer een volwaardig alternatief voor de auto wordt en we zorgen voor een veilige, toegankelijke en inclusieve stad voor alle Amsterdammers. Het is belangrijk dat we groei niet ten koste laten gaan van bestaande buurten en bewoners. De ontwikkelingen die de stad voorstaat moeten ten doel hebben de gehele stad te verbeteren. Ook blijven we ons inzetten om de leefbaarheid van buurten te verbeteren en investeren we in het onderhoud van de stad. Amsterdam blijft ambitieus in het bijdragen aan het oplossen van de wooncrisis. We realiseren ons dat Amsterdam geen eiland is en we de grote uitdagingen van deze tijd niet alleen kunnen aanpakken. Daarom zoeken we nadrukkelijker de samenwerking en zien er naar uit samen met het Rijk, de provincie, de regio en andere partners schouder aan schouder op te trekken.

VOLKSHUISVESTING, WONINGBOUW EN RUIMTELIJKE ORDENING

Het bestrijden van de wooncrisis blijft topprioriteit en dus zijn betaalbare woningen in het sociale en middensegment hard nodig. Daarom grijpen we alle middelen aan om te zorgen dat woningen betaalbaar blijven via regulering van de woningmarkt. We breiden waar mogelijk regulering in de vorm van de opkoopbescherming en antispeculatiebedingen uit. Leegstand bestrijden we met alle middelen die we hebben. We blijven bij het Rijk aandringen op verdere regulering van de woningmarkt. Een woning is om in te wonen en niet om geld aan te verdienen. Wonen is een recht, daarom spreken we van volkshuisvesting.

- ✕ We beschermen **de sociale voorraad** en we gaan veel intensiever samenwerken met de volkshuisvestingspartner van Amsterdam: de woningcorporaties. We dragen zorg voor genoeg ruimte om te bouwen en betrekken corporaties intensief bij stedelijke vernieuwing. We verwachten dat corporaties zich maximaal inzetten voor het verduurzamen en isoleren van hun bezit en dat zij zich eraan committeren dat er geen sociale woningen worden verkocht tenzij er evident meer voor worden teruggebouwd. We willen dat individuele corporaties aanspreekbaar zijn op de gemaakte afspraken.
- ✕ We vinden dat **middenhuur** ook middenhuur moet blijven. We maken ons daarom sterk bij het Rijk, om naast huurprijsregulering van het sociale segment, ook het middensegment te reguleren. We maken afspraken met ontwikkelaars en geven corporaties meer ruimte in het middensegment. Ook voeren we een vergunningsstelsel voor verhuurders in om misstanden tegen te gaan.
- ✕ We streven ernaar langjarig **7500 woningen te bouwen waarbij 40% sociaal, 40% middensegment en 20% vrije sector het uitgangspunt blijft**. Deze bouwproductie langjarig volhouden is een enorme uitdaging door de beperkingen op de investeringsruimte van de gemeente en daarom zoeken we actief samenwerking met het Rijk, de regio, woningcorporaties en andere - maatschappelijke - partners. Met de partners zorgt de gemeente voor het optimale programma.

- ✕ Er komt een nieuwe **ontwikkelstrategie** om te zorgen dat Amsterdam langjarig deze aantallen kan bouwen. Daarnaast herijken we de referentienormen voor sport en groen, omdat deze functies vaak samen komen. De omgevingsvisie en hoofdgroenstructuur blijven leidend en we beschermen het groen van de scheggen en Waterland.
- ✕ De begrotingsruimte die noodzakelijk is om voldoende te investeren in de benodigde voorzieningen en verbindingen staat onder druk, zeker na 2026. We willen langjarig zorgen dat Amsterdam voldoende kan investeren om de groei van de stad te accommoderen. Daarom stellen we een bestuursopdracht in om tot een **passend investeringsprogramma** te komen. De investeringen worden opnieuw tegen het licht gehouden en beoordeeld of deze op dit moment noodzakelijk zijn, op een andere manier kunnen worden uitgevoerd of kunnen worden uitgesteld.
- ✕ Het is van groot belang dat we bouwen naar de behoeftes van de woningzoekenden in de stad. Dat betekent dat er een **goede mix in woninggrootte** is. Voor singles, jongeren en studenten zetten we vaker in op gedeelde voorzieningen en voor gezinnen borgen we voldoende ruimte in de woning.
- ✕ We gaan **de ruimte in Amsterdam optimaal benutten** door de hoogte in te gaan bij OV-knooppunten en te bouwen op water waar dit kan.
- ✕ Gezien de enorme woningbouwopgave zien wij in **circulaire flex-woningen** een oplossing en willen we de mogelijkheden benutten, waarbij we bouwen naar de behoefte van de groep die hier gebruik van gaat maken. De bouwcijfers van circulaire flex-woningen worden gezien het tijdelijke karakter apart gepresenteerd.
- ✕ Het **versnellen en versimpelen van stedelijke ontwikkeling** heeft prioriteit. We maken daarom naast samenwerkingsafspraken met corporaties ook samenwerkingsafspraken met institutionele beleggers en grote ontwikkelaars.

- ✘ We richten een **Versnellingstafel Woningbouw** in en verstevigen de doorbraakteams. We zetten ons in voor publiek-private samenwerkingen, beperken de stapeling van eisen en kijken waar we projecten direct kunnen gunnen.
- ✘ We willen de processen voor de **grondwaardebepaling** versimpelen. We onderzoeken een vaste grondprijs voor middenhuur en experimenteren met mogelijkheden om tot een eenvoudigere grondwaardeberekening te komen.
- ✘ We gaan de **parkeernorm** bij nieuwbouw flexibeler maken, zeker als er deelmobiliteit aanwezig is, om de bouwkosten te verlagen. We waken ervoor dat dit niet onevenredig ten koste gaat van de druk op de openbare ruimte of andere woningbouwplannen. De regels voor inpandig fiets-parkeren en afvalinzameling worden hierin meegenomen. Bij sloop-nieuwbouw mogen zittende bewoners hun parkeervergunningen houden en we onderzoeken hoe we eerdere knelpunten van sociale huurders kunnen oplossen.
- ✘ Op **sloop-nieuwbouw** rust geen taboe, als dit leidt tot verbetering van de woonsituatie voor mensen, het toevoegen van extra woningen, en/of duurzaamheidswinst geeft. Bij het herbouwen kijken we eerst naar de behoefte van huidige bewoners.
- ✘ Bewoners van gesloopte woningen krijgen **een terugkeergarantie** in de buurt en we kijken daarbij naar een geschikte woning passend bij inkomen en gezinssituatie. Thuiswonenden kinderen boven de 18 jaar worden meegerekend bij het gezin. We spreken een woonlastengarantie af zodat dat de woonlasten hetzelfde blijven voor een woning van dezelfde grootte.
- ✘ Bij nieuwbouwprojecten stimuleren we in Nieuw-West, Zuidoost en Noord dat 25% van de woningen **met voorrang verleend wordt aan mensen uit de buurt**, vooral gericht op jongeren en ouderen.
- ✘ Samen met de RAI gaan we kijken op welke wijze we het gebied kunnen herontwikkelen ten behoeve van vergroening, verduurzaming, woningbouw en het versterken van **Amsterdam als congresstad**.

- ✕ De inzet van de gemeente voor meer **wooncoöperaties** wordt voortvarend doorgezet en we zorgen dat wooncoöperaties voor middenhuur en sociale woningen meer ruimte krijgen. Samenwerking met institutionele beleggers en woningcorporaties wordt onderzocht voor de ontwikkeling en financiering van coöperaties.
- ✕ De **doorstroming op de woningmarkt** moet verbeterd worden zodat gezinnen passender kunnen wonen. We doen dit door meer in te zetten op geclusterde ouderenwoningen zodat senioren een fijn woonalternatief hebben. Belangrijk hierbij is dat deze woningen in de buurt zijn, er een woonlastengarantie is en er ondersteuning komt bij verhuizen.
- ✕ De **woningnood** onder studenten, jongeren en starters moet verlicht worden, daarom blijven we specifiek voor deze groepen bouwen. Ook gaan we het woningdeel-beleid evalueren om te bezien hoe we woningdelen met 3 personen eenvoudiger kunnen maken. Bijvoorbeeld door knellende voorwaarden te schrappen en te onderzoeken of er gedifferentieerd kan worden met quota. We bestrijden verkamering en vinden het belangrijk dat de balans op de woningmarkt gewaarborgd blijft door middel van quota. We gaan in gesprek met corporaties op welke wijze zij meer ruimte kunnen bieden voor friendscontracten in vrije sector woningen.
- ✕ Om het lerarentekort - en de personeelstekorten in andere maatschappelijke beroepen - voortvarend aan te pakken breiden we de **voorrangsregelingen voor huurwoningen** uit en voeren we zodra dit kan voorrang bij koopwoningen in. Ook maken we afspraken hierover met corporaties en institutionele beleggers en gaan we woonwensen beter matchen.
- ✕ We kijken hoe we de koopmarkt voor mensen toegankelijk kunnen maken door **sociale koop**, maatschappelijk gebonden eigendom en andere financieringsvormen.
- ✕ Het is van groot belang dat onze stad aantrekkelijk en toegankelijk blijft voor stadsgezinnen en te voorkomen dat veel jonge gezinnen de stad verlaten. We doen nader onderzoek naar de noodzaak, reikwijdte en mogelijkheden van beleid voor de ondersteuning en behoud van gezinnen in Amsterdam. Naar aanleiding daarvan stellen we een **Actieplan "Gezinsvriendelijke Stad"** op.

ERFPACHT

Erfpacht blijft een noodzakelijk instrument om stedelijke ontwikkeling aan te jagen en voor het sturen op de ruimtelijke inrichting van de stad.

- ✕ We voeren een **spijtoptantenregeling** in voor erfpachters die vóór 8 januari 2020 erfpachter waren en aan alle overstapvoorwaarden voldeden. Deze regeling wordt zo breed mogelijk opgezet onder die voorwaarden dat de regeling uitvoerbaar moet zijn. Alle spijtoptanten worden geïnformeerd, waarbij de hefboomwerking door een stijgende WOZ-waarde wordt uitgelegd. Spijtoptanten hebben na ontvangst van de informatie 6 maanden de tijd om gebruik te maken van de spijtoptantenregeling.
- ✕ De **overstapkorting** blijft, met terugwerkende kracht, staan op 35% in plaats van dat deze terugvalt naar 25%.
- ✕ We voeren een vaste, onafhankelijke, externe **adviescommissie** die op basis van een vast beoordelingskader voorgenomen erfpacht beleids- en rekenwijzigingen beoordeelt. Ook onderzoeken we de invoering van een onafhankelijke geschillencommissie waarbij onder meer de reikwijdte en afbakeningen van deze commissie nog nader wordt onderzocht.

OPENBARE RUIMTE, REINIGING EN LEEFBAARHEID

Amsterdammers verdienen schonere straten en een beter onderhouden openbare ruimte.

- ✕ We streven naar **meer openbare toiletten voor vrouwen en mensen met een beperking** in parken en drukke gebieden.
- ✕ We blijven ons inzetten om de **toegankelijkheid** van de stad voor iedereen te verbeteren waar dit mogelijk is binnen de beperkingen die een historische stad als Amsterdam geeft.
- ✕ Vooral vrouwen, meisjes en leden van de LHBTIQ+-community worden regelmatig geïntimideerd op straat. **We gaan straatintimidatie tegen** met de VN Veilige Straten-aanpak, voorlichting op scholen en bewustwordingscampagnes gericht op daders.
- ✕ **We bestrijden afvaloverlast** met hogere boetes en een getrapt boetesysteem, meer handhaving en bewustzijns campagnes. Samen met de gemeente, bewoners, containeradoptanten en ondernemers nemen we verantwoordelijkheid voor een schone stad.
- ✕ Het is van belang dat mensen hun huisvuil dan ook wel kwijt kunnen in de containers. Daarom zorgen we voor meer bakken, meer legen en meer vegen. Stadsdelen krijgen een grotere rol om gebiedsgericht te werken en prioriteiten te bepalen voor de reiniging. **Klachten vanuit Amsterdammers nemen we prominenter mee in de aanpak.**
- ✕ We controleren en handhaven op verplicht gestelde afvalcontracten. Daarbij stimuleren we pilots voor duurzame **afvalophaal via water**.
- ✕ De hele **keten van reinigen en afval inzamelen** wordt onder de lopende bestuursopdracht Afval gebracht. Deze keten wordt ondergebracht bij één bestuurder.

BALANS EN TOERISME

Het toerisme in Amsterdam is een bron van inkomsten maar zorgt helaas ook voor overlast. Toeristen en bezoekers die naar Amsterdam komen om te genieten van onze historische stad, ons rijke culturaanbod, de culinaire verscheidenheid en voor evenementen en congressen zijn welkom, maar we proberen overlastgevend sprinkhaantoerisme zoveel mogelijk te weren.

- ✕ De buurtwaarderingscijfers in de binnenstad laten zien dat de leefbaarheid onder druk staat, dat moet beter. We zetten de **Aanpak Binnenstad** voort en we blijven Stadsherstel, NV Stads-goed en NV Zeedijk ondersteunen.
- ✕ Balans blijft belangrijk en we komen met aanvullende beheersmaatregelen als het aantal bezoekers de signaalwaarden uit de verordening Toerisme in Balans raakt. De **hotelstop** blijft van kracht.
- ✕ Toerisme mag niet ten koste gaan van andere economische sectoren en dus bestrijden we monocultuur. We zetten hiervoor vol in op **branchering**, maar versterken ook de rol van lokale straatmanagers en ondernemersverenigingen. Daar waar regelgeving onvoldoende werkt treden wij in overleg met het Rijk.
- ✕ Wonen en leefbaarheid zijn belangrijker dan toeristische verhuur. In gebieden waar de toeristische draagkracht onder druk staat **verbieden we vakantieverhuur**. Ook gaan we met AirBnB niet-vrijblijvende afspraken maken om illegaal aanbod te weren en handhavingskosten te verminderen. We blijven illegale hotels bestrijden met hoge boetes maar nu het registratiesysteem voor vakantieverhuur in werking is getreden, passen we het boetesysteem zo aan dat de eerste boete voor een administratieve overtreding lager wordt.

- ✕ Wat Amsterdam betreft is de groei van het aantal vluchten van **Schiphol** uitgesloten vanuit klimaatdoogpunt, veiligheid, overlast en volksgezondheid. Ook beperkt Schiphol te vaak de bouwambitie van Amsterdam en de regio. Voor ons gaan leefbaarheid, klimaat en woningen altijd boven vliegreizen. We blijven ons inzetten voor minder nachtvluchten en het schrappen van korte vluchten door meer internationale treinverbindingen. We borgen goede verbindingen aangezien deze noodzakelijk zijn voor de economie in de Metropoolregio.
- ✕ In het centrum wordt het **betaald parkeren** 24 uur per dag om autoslapers fors te ontmoedigen.
- ✕ We gaan door met het **weren van touringcars** in het centrum.

VERKEER EN VERVOER

De komende jaren komt er meer aandacht voor het onderhouden van de bestaande stad. Door de beperkingen op de gemeentefinanciën betekent dit wel dat er de komende periode scherpe keuzes gemaakt zullen moeten worden om dit te bewerkstelligen. Dat betekent dat investeringen worden uitgesteld.

Amsterdam kan haar ambitie op het gebied van woningbouw op de middellange termijn alleen maar volhouden als we intensief samenwerken met het Rijk op het gebied van bereikbaarheid. We sluiten daarom aan bij de doelstellingen van het Rijk dat schaalspronginvesteringen voorrang krijgen als deze leiden tot het versnellen van de woningbouw. In nauw overleg met het Rijk gaat Amsterdam haar schaalspronginvesteringen prioriteren en langs dit criterium leggen. Dat betekent ook dat we – tijdelijk – stoppen met het maken van plannen voor die investeringen die wij temporiseren.

- ✕ Amsterdam gaat ook haar eigen investeringen herijken en begint met alle geplande investeringen in parkeergarages. Ook wordt gekeken of **parkeergarages** beter door de markt kunnen worden geëxploiteerd.
- ✕ Daar waar de auto een te groot beslag legt op de openbare ruimte en de parkeerdruk (en de daarmee samenhangende overlast) hoog is, breiden we **betaald parkeren** uit.
- ✕ Ook gaan we beleid en tarieven harmoniseren en streven we naar kostendekkendheid. Amsterdam gaat de autorijder een extra bijdrage vragen omdat het onderhoud van de stad en de benodigde investeringen onder druk staan. We vinden het wel belangrijk dat bezoek aan Amsterdammers met de auto mogelijk blijft en dus breiden we de **bezoekersregeling** uit.
- ✕ We zetten de **Agenda Autoluw** door met het zwaartepunt in de historische binnenstad. We spreken af dat we ons inzetten om een **gracht volledig parkeervrij** te maken en te vergroenen. Verder gaan we in het kader van het ontlasten van kades en bruggen onderzoeken of we alleen nog vergunningshouders – bewoners en ondernemers – kunnen laten parkeren in de binnenstad.

- ✘ We blijven investeren in het **herstel van Kades en Bruggen**, maar door de beperkte financiële ruimte zullen we vaker kostenbesparende maatregelen moeten nemen zoals het slaan van damwanden, vernieuwen van bomen of het afsluiten van bruggen en vaarroutes. Ook kijken we nadrukkelijk naar slimme combinaties met de Agenda Autoluw; ook in het onderhoudsprogramma.
- ✘ We geven **ruim baan aan fietsers en voetgangers**. Er komen meer fietsstraten en we houden vast aan de eerdere ambitie voor het opheffen van parkeerplekken. We bezien op welke plekken superblocks kunnen worden ingevoerd. Waar het een te grote druk op de leefbaarheid of verkeersveiligheid vormt, weren we doorgaand autoverkeer dwars door de stad of door woonwijken. In het kader voor het opheffen van parkeerplaatsen kijken we niet meer uitsluitend naar de parkeerdruk, maar ook andere noden in de buurt zoals de drukte in de openbare ruimte en het groen.
- ✘ Er komen meer elektrische laadpalen en we stimuleren uitstootvrij en duurzaam vervoer. Het **programma Luchtkwaliteit** zetten we door om uitstoot te verminderen en de lucht gezonder te maken.
- ✘ We gaan door met **30 km/u in de hele stad** en doen dit met minimale aanpassingen aan de weg.
- ✘ We onderzoeken de mogelijkheid tot een **maximumsnelheid op fietspaden**.
- ✘ **We stimuleren deelmobiliteit** zoals deelauto's met snellere vergunningsverlening en stimuleren Mobility as a Service. We gaan in gesprek met deelmobiliteitsbedrijven om de stedelijke dekking te vergroten en de druk op de openbare ruimte te verminderen. We zetten het huidige taxibeleid voort.
- ✘ Het openbaar vervoer gaat in de komende periode een nieuwe concessieperiode in. Bij de gesprekken daarover met de vervoerregio zetten we erop in het OV fijnmaziger, duurzamer en betaalbaarder te maken; met name op de langere afstanden binnen de stad. **Er is extra aandacht voor de buitenwijken waar onvoldoende alternatieven voor de auto zijn.**
- ✘ We blijven werken aan verbetering van de **verkeersveiligheid**, ervan uitgaande dat in een stad iedereen, van jong tot oud en met of zonder beperking, zich veilig kan verplaatsen.

SAMENWERKING EN ORGANISATIE

De lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen en met name de enorme verschillen in opkomst tussen buurten baart zorgen. Onderzocht zal worden wat de dieperliggende oorzaken hiervoor zijn, maar dat hier voor de raad en een nieuw college een grote opgave ligt is evident. Breder lijkt er in delen van de samenleving een gevoel van onbehagen te leven ten aanzien van de herkenbaarheid, betrouwbaarheid en effectiviteit van het overheidshandelen als zodanig en de mate waarin daarover verantwoording wordt afgelegd. Wij zijn vastbesloten te werken aan herstel van vertrouwen. Aan een hernieuwde dialoog. Waarin niet altijd vaststaat wat de uitkomst is maar waarin we verbinding zoeken met allen in de stad. Juist ook met hen wiens stem wij niet of nauwelijks horen. Omdat die zacht is of omdat we op de verkeerde plek ons oor te luisteren leggen. Een dialoog heb je natuurlijk niet alleen. Het vraagt een inspanning van ons allemaal: stadsdeelcommissieleden, dagelijks bestuurders, raad en college, de ambtelijke organisatie en ook van de Amsterdammer zelf. We willen open, inclusief en transparant zijn, we streven naar meer persoonlijk contact en minder formulieren, en kijken naar mensen in plaats van naar algoritmes. De start van het nieuwe college is ook het moment om onze samenwerkingsrelaties opnieuw leven in te blazen. Met de buitenwereld maar ook binnen onze stad. Tal van informele organisaties dragen wezenlijk bij aan het bestrijden van problemen van mensen en zorgen voor sociale cohesie. Wij willen deze informele organisaties en netwerken ondersteunen en verbinden, zonder deze samenwerking te formaliseren en te institutionaliseren.

AMSTERDAM IS GEEN EILAND

Wij zoeken heel nadrukkelijk naar nieuwe verbondenheid met bestaande partners. De samenwerking met het Rijk, de provincie, onze buurgemeenten en internationale partners kan en moet beter. We staan gezamenlijk voor grote uitdagingen. Denk aan de wooncrisis, klimaatbeleid en energietransitie, het tegengaan van ongelijkheid in het onderwijs en op de arbeidsmarkt, mobiliteit, enzovoort. Deze complexe en meervoudige vraagstukken zijn alleen gezamenlijk en integraal aan te pakken.

- ✕ We doen **publiek wat moet en privaat-publiek wat kan**. We zoeken dus nadrukkelijker de samenwerking op taakniveau met maatschappelijke partners. We werken samen met partners om te investeren en bij te dragen aan de stad en zijn bereid onze eigen beleidskaders aan te passen als dit nodig is om cofinanciering aan te trekken.
- ✕ Investeren in de stad kunnen we niet alleen dus gaan we actief op zoek naar fondsen, bedrijven en Amsterdammers die kunnen **mee-investeren in de stad**.
- ✕ We zoeken nadrukkelijk **samenwerking met het Rijk** op gezamenlijke prioriteiten (woningbouw, klimaat, kansengelijkheid, mobiliteit).

INTEGRAAL, OPGAVE- EN GEBIEDSGERICHT

De complexiteit en meervoudigheid van de vraagstukken in de stad vraagt ook om andere sturing binnen de gemeente zelf. Corona dwong ons niet alleen tot thuiswerken, het had ook het effect dat we veel domein-overstijgender en dus integraler gingen werken. De effecten van de oorlog in Oekraïne hebben eenzelfde effect. Intensievere samenwerking en afstemming tussen afdelingen en bestuurders is niet alleen noodzakelijk maar ook wenselijk. Los van deze externe factoren die tot aanpassing van de organisatiesturing nopen zagen we al eerder dat verbeteringen in het overheidshandelen te realiseren zijn door meer opgave- en gebiedsgericht te werken. Deze opgave is niet beperkt tot enkele stadsdelen en geldt nadrukkelijk binnen stadsdelen. Gebiedsgericht werken geven wij betekenis door onze inzet te richten op die gebieden waar de maatschappelijke opgave het grootst is. Ook dat vraagt iets van ons, vooral ook in relatie tot gekozenen en benoemden in de stadsdelen. De onlangs doorgevoerde herziening van het bestuurlijk stelsel biedt de kans de relatie te herdefiniëren. Het is belangrijk dat de stadsdeelcommissies het coalitieakkoord, als kader waarbinnen het dagelijks bestuur als verlengd lokaal bestuur gaat werken, ook bespreken. Het zou daarom goed zijn als de gemeenteraad het coalitieakkoord aan de stadsdeelcommissies aanbiedt en de stadsdeelcommissies uitnodigt om de gemeenteraad, college en dagelijks bestuur te adviseren op welke punten en met welke prioriteiten zij kunnen bijdragen aan het uitvoeren van het coalitieakkoord.

- ✕ Als bestuurders willen we vaak in de stad zijn en **aanspreekbaar** op ons beleid.
- ✕ We werken aan een sterke overheid en zijn **zuinig met publiek bezit**. Sturing op publieke taken is cruciaal. Waar het uitbesteden van taken en het verminderen van bezit om budgettaire ruimte te creëren verantwoord kan is dat geen taboe.
- ✕ We stoppen met taken dubbel doen, gaan **integraler werken** en integreren programma's. We zetten in op slimme combinaties van functies om onze voorzieningen beter te benutten. Dit vraagt ambtelijke en bestuurlijke discipline.

- ✘ We **sturen op impact** en stoppen met programma's waarvan de impact onduidelijk is of waarbij de doelen beter via een andere weg bereikt kunnen worden.
- ✘ Met het **vernieuwde bestuurlijk stelsel**, nemen we besluiten zoveel als mogelijk lokaal, door of samen met het Dagelijks Bestuur en de stadsdeelcommissies.
- ✘ De **digitale diensten en informatie van de overheid zijn inclusief** en ook beschikbaar voor mensen met een beperking en/of laaggeletterde mensen.
- ✘ Gemeentelijke communicatie naar burgers moet **transparant, toegankelijk en begrijpelijk** zijn en zoveel mogelijk op b1-niveau. Communicatie moet ook toegankelijk zijn in meerdere talen.
- ✘ Ook het aanbieden van **niet-digitale diensten** blijft op peil voor Amsterdammers die dat nodig hebben. Daarnaast zetten we bij deze groep ook in op het ontwikkelen van digitale vaardigheden en weerbaarheid.
- ✘ We trekken extra geld uit voor de **ondersteuning van de gemeenteraad** en de griffie.

VERTROUWEN BEGINT BIJ DE OVERHEID

Het college wil bewoners en ondernemers centraal stellen en het vertrouwen van Amsterdammers in de gemeente vergroten. Uitgangspunt voor nieuw vertrouwen is dat elke Amsterdammer eerlijk, gelijk en onbevooroordeeld wordt behandeld en dit verlangt dienstbaarheid, betrouwbaarheid en efficiëntie, bijvoorbeeld bij de afhandeling van klachten en in de juridische dienstverlening. Daarnaast willen we open zijn over de beleidskaders, de keuzes en de weging van risico's bij beslissingen. In de komende periode wordt het programma van dejuridisering, mediation en verbeterde klachtafhandeling met voorrang voortgezet.

Het vormen van beleid moet transparant en navolgbaar zijn. We houden ons aan de kaders en regels van de Wet Open Overheid en zorgen voor passende financiering voor de uitvoering daarvan. We richten de uitvoering van de WOO zo in dat een al te grote belasting op het ambtelijk apparaat wordt voorkomen.

DE STAD MAKEN WE SAMEN

Amsterdam heeft een lange traditie van eigenwijsheid en zelfbestuur. Dat is ook de kracht van Amsterdam. Ze spreken zich uit, laten zich horen en zoeken met ons naar een nieuwe verhouding tussen burger, markt en overheid. De afgelopen jaren zijn tal van initiatieven opgekomen en nieuwe praktijken ontwikkeld om zeggenschap en betrokkenheid van alle Amsterdammers te vergroten. Dat heeft veel betrokkenheid en energie gebracht en soms ook wrijving en teleurstelling. Er zijn belangrijke stappen gezet met het nieuwe beleidskader participatie, buurtrechten en buurtbudgetten. Hier gaan we mee door, maar het is nog niet genoeg. Met de stad zoeken wij naar hoe we die Amsterdammers en Amsterdamse initiatieven het beste een plek kunnen geven in besluitvorming. In het licht van de lage opkomstcijfers is dit geen overbodige luxe, maar keiharde noodzaak. Technologische ontwikkelingen kunnen daar dienstbaar aan zijn.

- ✕ De gemeente blijft inzetten op **diversiteit en inclusiviteit van participatie**. We communiceren begrijpelijk, transparant en toegankelijk.
- ✕ We gaan door met de campagne **opkomstbevordering**, gericht op groepen waarvan we weten dat die achterblijven.
- ✕ Het door de raad vastgestelde **participatiekader** wordt vastgelegd in een verordening. Hierdoor weten bewoners van tevoren waar ze aan toe zijn in een participatietraject.
- ✕ De **bewonerseffectrapportage** gaan we breder inzetten bij participatietrajecten.
- ✕ We gaan door met **buurtbudgetten en buurtrechten**. Op basis van de proeftuin buurtplatform-recht onderzoeken we hoe betrokken Amsterdammers die zich willen organiseren gemeentelijke (h)erkenning krijgen. Dit draagt bij aan de mogelijkheid voor mensen op een laagdrempelige manier over bijvoorbeeld de herinrichting van hun eigen straat mee te kunnen denken.

- ✕ Gelote **burgerberaden** en burgerfora zijn een mooie vorm om mensen mee te laten beslissen over onderwerpen. We onderzoeken hoe we hier meer mee kunnen experimenteren. Deze coalitieperiode worden in samenspraak met de gemeenteraad in elk geval drie burgerberaden georganiseerd. Een van deze burgerberaden zal gaan over afval. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de stadsdeelpanels.
- ✕ We versterken met maatschappelijke partners zoals debatcentra en initiatieven de **betrokkenheid van burgers** bij de stad en de politieke besluitvorming.
- ✕ Wethouders zijn verantwoordelijk voor de sturing en uitvoering van **democratisering**. Een team van experts op het gebied van democratisering en participatie ondersteunt de organisatie om de komende jaren in de volle breedte van de ambtelijke organisatie werk te maken van burger- en overheidsparticipatie. Dit is bij uitstek een onderwerp dat elke ambtenaar van de gemeente Amsterdam aan gaat.

DIGITALE STAD EN ICT

We benutten de toepassing van de technologie en de ontwikkeling daarvan op een goede en verantwoordelijke manier. Niet alleen kan de dienstverlening ermee worden verbeterd; innovatie in de digitale wereld kan ook kansen bieden voor waarden als gelijkheid en emancipatie. De Amsterdammer die de toegang tot de digitale wereld niet beheerst zal daarbij ondersteuning moeten krijgen. We gebruiken de mogelijkheden die digitalisering biedt om ons lerend vermogen te versterken, dienstverlening te verbeteren en het vertrouwen tussen overheid en burger te versterken. We gebruiken data vóór de burger in plaats van tegen de burger en beschermen de privacy van iedereen die met de gemeente Amsterdam in contact komt. We gaan zorgvuldig om met data en algoritmes en verzekeren ons ervan dat onze technologie integer is en vrij van elke vorm van discriminatie of vooroordelen.

- ✕ We zijn alert op de **privacy van alle Amsterdammers**, hebben aandacht voor digitale zelfredzaamheid en zetten het programma Digitale Stad voort.
- ✕ We willen de **digitale rechten** van inwoners borgen. Daarbij hoort een assertieve gemeente die zelf het goede voorbeeld geeft, qua regelgeving niet achter de feiten aanloopt, en haar bewoners bewust maakt van kansen en gevaren van technologie.
- ✕ Onze systemen en algoritmen blijven we monitoren via het **algoritmeregister**. Het kan niet zo zijn dat digitalisering leidt tot ongelijkheid of segregatie. Vooraf, tijdens en na ontwikkeling van ICT systemen testen we op integriteit, discriminatie en vooroordelen.
- ✕ We onderschrijven onverminderd de principes van het **Tada Manifest**: inclusief, zeggenschap, de menselijke maat, legitiem en gecontroleerd, open en transparant, van iedereen – voor iedereen. We onderzoeken hoe we aan kunnen sluiten bij public tech en public spaces.
- ✕ Er komt een **verbod op biometrische surveillance-technieken**, zoals gezichtsherkenning.
- ✕ **Digitale veiligheid** is een structurele grote uitdaging waar Amsterdam de komende periode blijvend veel aandacht voor heeft.

FINANCIËN

De coronacrisis heeft stevige sporen nagelaten in de stadsfinanciën van Amsterdam. Om de stad door de crisis heen te loodsen, zijn in 2020 forse kostenbesparende maatregelen afgesproken, die deels zullen moeten worden gerepareerd als we Amsterdammers zo goed mogelijk willen blijven ondersteunen. De oorlog in Oekraïne, rentestijgingen, toenemende inflatie, forse kortingen vanuit het Rijk en stijgende bouw- en grondstofkosten zetten de begroting verder onder druk. De nota begrotingsruimte en de viermaandrapporten laten vooral in 2026 een fors negatief begrotingsbeeld zien als we geen passende maatregelen zouden nemen. Uiteraard willen wij zorgen voor een solide en toekomstbestendige financiële huishouding en vinden wij dat de gemeentebegroting sluitend moet zijn. Dat betekent dat wij onze ambities voor de stad hebben moeten vormgeven binnen krappe en onzekere financiële marges en scherpe en stevige keuzes hebben moeten maken ten aanzien van beleidsprogramma's en de investeringsportefeuille. Bovendien ontkomen we er niet aan om ook een bijdrage te vragen van Amsterdammers. In de afwegingen daarbij geldt voor ons altijd het uitgangspunt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dienen te dragen.

Samen met andere gemeenten gaan we in gesprek met het Rijk over oplossingen voor de zeer grote kortingen in het Gemeentefonds in 2026 ('het ravijn'), die tot een halvering leiden van structurele dekking van de door ons gestelde ambities voor Amsterdam. Tegelijkertijd nopen deze onzekere tijden ons tot voorbereidingen op een nog negatiever financieel scenario. Dit doen we door middel van een bestuursopdracht die ons inzicht moet geven in verdergaande besparings- en ombuigingsmogelijkheden.

BESTUURSOPDRACHT ADDITIONELE BEZUINIGINGEN EN VERHOGEN INVESTERINGSRUIMTE

Bij de voorjaarsnota 2023 zal het college aan de raad de uitkomsten van de bestuursopdracht voorleggen om te komen tot additionele bezuinigingen en meer investeringsruimte. Hiervoor zullen alle begrotingsprogramma's zonder uitzondering worden doorgelicht onder regie van een bestuurlijk team. De precieze omvang van de beoogde besparingen zal op grond van eerdergenoemde budgettaire uitdagingen en onzekerheden de komende periode worden bepaald.

Ook het investeringsprogramma zal onderdeel zijn van deze bestuursopdracht om zo begrotingsruimte vrij te kunnen maken om het investeringsprogramma na 2026 zo goed mogelijk te kunnen continueren op het gemiddelde niveau van de periode 2022 tot en met 2025. Daarvoor is nu nog te weinig ruimte beschikbaar in de begroting. Het beoogde niveau is nader te bepalen en middels de bestuursopdracht zullen daartoe voorstellen worden ontwikkeld om voor dit, maar ook voor komende colleges een passend investeringsprogramma mogelijk te maken. Doel van de bestuursopdracht is daarnaast het inzicht in en de sturingsmogelijkheden op het investeringsportfolio verder te vergroten. We beogen in relatie tot de investeringsopgave ook kaderstellende uitspraken te doen over schuldontwikkeling.

TAAKSTELLING TOERISTENBELASTING

Het toerisme in Amsterdam trekt sneller aan dan verwacht waardoor het de verwachting is dat hier extra inkomsten uit zullen komen zonder de tarieven te verhogen. Komt deze verwachting niet uit dan zullen de tarieven voor de toeristenbelasting verhoogd worden om dit bedrag te realiseren.

VERHOGEN PARKEERINKOMSTEN EN UITBREIDEN BEZOEKERSREGELING

De parkeerinkomsten worden vanaf 2024 structureel verhoogd. Dit doen we door betaald parkeren in te voeren in alle gebieden waar de parkeerdruk aan de 90% raakt. Dit gaat nu specifiek over gebieden in Nieuw-West en Zuidoost. In gebieden met een hoge parkeerdruk gaan de venstertijden omhoog. Straattarieven worden verder geharmoniseerd, waarbij de doelstelling is dat het hoogste tarief niet stijgt – tenzij door indexering. Bewonerstarieven worden geharmoniseerd, zodat er in Centrum, Zuid, West en Oost nog maar 2 tarieven van kracht zijn. In Buitenveldert wordt betaald parkeren op zaterdag ingevoerd. In het Centrum wordt 24-uur betaald parkeren van kracht. De bezoekersregeling wordt structureel uitgebreid.

VERHOGING OZB EN VERLAGING AFVALSTOFFENHEFFING

De lasten voor OZB zijn in Amsterdam beduidend lager dan in andere G4-steden en liggen ver onder het landelijke gemiddelde. Om de financiële tekorten te dempen, die mede veroorzaakt worden door een forse verlaging van de uitkering uit het gemeentefonds, zien we ons genoodzaakt de OZB structureel te verhogen met ingang van 2023 om bij te dragen aan het voorzieningenniveau van de stad. Aangezien de afvalstoffenheffing hoger is dan andere steden in de G4 wordt de afvalstoffenheffing juist structureel verlaagd vanaf 2023, hetgeen ook een tegemoetkoming is van minimahuishoudens.

ONDERZOEK INVOEREN FORENSENBELASTING

We vinden het logisch dat mensen die een pied-à-terre in Amsterdam bezitten, een financiële bijdrage leveren in ruil voor de geboden voorzieningen in de stad. Daartoe onderzoeken we of de invoering van forensenbelasting opportuun is.

BESPARINGEN INZET PMB/IB

We realiseren in 2026 een structurele bezuiniging op het ProjectManagementBureau/ IngenieursBureau. Deze bezuiniging is realistisch maar vraagt om een cultuurverandering in het bestuur en de organisatie. De volgende veranderingen zijn dan ook noodzakelijk om tot deze besparing te komen:

1. Capaciteit is maatgevend;
2. We besparen op de processen door optimalisatie van die processen leidend te laten zijn voor zaken als planning, besluitvorming en wijze van financieren en door procesoptimalisatie toe te passen op bereikbaarheid en participatie;
3. We besparen op processen door zelfgekozen complexiteit te reduceren, niet alles in een keer te willen oplossen en nieuwe wensen of eisen niet te incorporeren in een lopend proces;
4. We breken met de Amsterdamse werkwijze door te besparen op processen door uit te gaan van sobere en doelmatige standaardoplossingen, direct genoeg te nemen met het resultaat als het aan basale eisen van kwaliteit voldoet en niet verder optimaliseren.

BESPARINGEN SAMENVOEGEN EN FLEXIBILISEREN SPORTNORM EN GROENNORM

Vanaf 2026 wordt er structureel bespaard op de sportnorm en de groennorm. We gaan dit doen door flexibeler met de normen om te gaan, de groen- en sportnorm te actualiseren en een gecombineerde norm voor groen, sport en spelen in de openbare ruimte in te voeren. We intensiveren gebruik van sportaccommodaties en houden rekening met het groen dat reeds aanwezig is in de omliggende gebieden.

IMPULS ONDERHOUD BESTAANDE STAD

We gaan een impuls geven aan het onderhoud van de bestaande stad. Hiervoor maken we € 80 miljoen aan incidentele middelen vrij uit het Stedelijk Mobiliteitsfonds. Daarnaast wordt vanaf 2026 structureel € 20 miljoen verschoven vanuit het Stedelijk Mobiliteitsfonds naar het programma Stadsbehoud. Dat betekent structureel minder budgettaire ruimte voor nieuwe en bestaande stadsverbeteringsprojecten en beleidsprogramma's in de openbare ruimte. Bij de actualisatie van het programma Stadsverbetering zal moeten worden nagegaan welke projecten worden uitgesteld of stopgezet en welke aanpassingen op de stadsverbeteringsprogramma's nodig en mogelijk zijn. Het betekent verder dat nieuwe projecten moeten worden getemporeerd en het accent verschoven wordt naar projecten met een onderhoudscomponent. Dit vraagt scherpe keuzes die we samen met de stadsdelen moeten maken. We formuleren een bestuursopdracht om te onderzoeken of en in hoeverre een verdere verlegging van de focus van stad verbeteren naar stadsbehoud budgettair mogelijk is en welke inhoudelijke consequenties dit heeft. Daarbij wordt meegenomen in hoeverre het onderhoud zodanig kan worden uitgevoerd dat het ook past bij het effect van de groei op de bestaande stad en dus toekomstbestendig is. Bij de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2023 worden de uitkomsten voorgelegd.

STRUCTURELE UITNAME VEREVENINGSFONDS

Het is belangrijk dat het Vereveningsfonds bijdraagt aan het voorzieningenniveau van de stad. Daarom komt er vanaf 2026 een additionele structurele bijdrage aan de algemene middelen. Door middel van maatwerk in de programmering waarborgen we dat het vereveningsfonds robuust en gezond blijft. Deze bijdrage wordt opgebracht door slimmer te programmeren zodat grondexploitaties meer renderen en minder eisen te stapelen en/of eisen aan te passen. Ook worden de BENG+ eisen geschrapt vooruitlopend op het verbod van de Rijksoverheid zelf additionele duurzaamheidseisen te stellen als gemeente. Wel blijven we ontwikkelende partijen uitdagen om meer aan duurzaamheid te doen dan de wet voorschrijft en belonen om zo duurzaam mogelijk te bouwen, maar schrijven niet meer zelf voor op welke wijze dit moet.

NIEUWE NORM ALGEMENE RESERVE

Het beheersen van risico's in de begroting is essentieel. De afgelopen jaren heeft de gemeente gewerkt met twee verschillende normen teneinde dit risico te beheersen – de weerstandsratio en de stand van de algemene reserve. Dit leidt er alleen toe dat er onvolkomenheden in het inschatten van risico's ontstaan, die zorgen voor een grote schommeling in de benodigde stand van de algemene reserve waardoor de begroting minder voorspelbaar is. Daarom nemen wij het advies van de Nota Begrotingsruimte over om nog één norm te hanteren. De benodigde omvang van de Algemene Reserve stellen we voortaan op 5% van de begrotingsomvang, exclusief toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

UITNAME EGALISATIERESERVE

We doen een uitname uit de Egalisatiereserve Conjectuurschommelingen Werk van 20 miljoen. Daarnaast zijn in de komende jaren uitnames mogelijk om verder te investeren in re-integratie met als doel meer Amsterdammers aan het werk te helpen.

NIET BEDRIJZEN EVENEMENTEN

Gezien de zware tijd die de Amsterdamse evenementen hebben gehad door corona en de grote vraagstukken met betrekking tot de uitvoering, wordt het invoeren van de huur voor de openbare ruimte, die structureel in de begroting staat, geschrapt. Tegelijkertijd gaan wij de leges voor kleinschalige evenementen tot 500 personen gratis maken. De benodigde dekking hiervoor wordt gevonden binnen de leges voor evenementen boven de 500 personen. Waar gratis toegankelijke, kleinschalige en lokaal gerichte evenementen – zoals het bruggenfestival in Weesp – in de knel komen door leges, kijken we hoe we daarin tegemoet kunnen komen.

NAVOLGBAARHEID AMBITIES COALITIEAKKOORD

We maken de realisering van de afspraken uit het coalitieakkoord goed navolgbaar door heldere indicatoren en doelen op te nemen in Planning & Control producten.

VOORGESTELDE WIJZIGINGEN BEGROTINGSPROCES

We vinden het een goed idee om onderstaande voorstellen voor wijzigingen in het begrotingsproces, zoals gepresenteerd in de nota begrotingsruimte, over te nemen en te effectueren in 2023, indien de raad daarmee instemt:

- ✕ Houd vast aan de integrale afweging en één hoofdbesluitvormingsmoment. Organiseer het hoofdbesluitvormingsmoment in het college in het voorjaar bij de voorjaarsnota – zoals nu ook het geval is – maar zorg dat de besluitvorming meer op hoofdlijnen plaatsvindt. Maak van de voorjaarsnota een enkeljarige uitvoeringsnota, en maak van de begroting (weer) het moment waarop de raad kennisneemt van de integrale meerjarenbegroting. Houd vast aan drie bijstellingsmomenten van de begroting gedurende het begrotingsjaar en definieer duidelijk het doel van deze bijstellingsmomenten. Kijk met name naar een eenvoudigere invulling van de najaarsnota: de najaarsnota is bedoeld als voorbode van het jaarverslag (prognose) en om de gemeenteraad te informeren over onvermijdelijke mee- en tegenvallers bij de uitvoering van het reeds vastgestelde beleid (budgetrecht).
- ✕ Veranker het continu leren en verbeteren in de beleidscyclus, door voor te schrijven dat elk onderdeel (doel) van de begroting periodiek geëvalueerd wordt. Bij deze evaluaties wordt de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het beleid onderzocht, dus of en hoe de activiteiten aan het doel hebben bijgedragen, of dit beter kan en of er efficiëntere mogelijkheden zijn om het doel te bereiken.

GEWIJZIGDE BEHANDELING PARKEEROPBRENGSTEN

Bij de begroting 2023 zal de verordening op het stedelijk mobiliteitsfonds worden ingetrokken en worden op budgettair neutrale wijze de middelen gealloceerd aan de desbetreffende beleidsprogramma's in de begroting. Met ingang van de begroting 2023 worden de parkeeropbrengsten volledig ondergebracht in de algemene middelen en niet langer geormerkt voor uitgaven voor de verbetering van verkeer- en vervoerssystemen en de openbare ruimte. Hiermee versterken we de integrale afweging van budgettaire middelen. We borgen meerjarige zekerheid over de beschikbaarheid van budget en maken -naar analogie van de werkwijze bij investeringen- ruimte in de begrotingsregels om flexibel te kunnen schuiven tussen jaren. Daarmee blijven middelen beschikbaar voor de programma's, projecten, producten en pilots als vertraging optreedt.

STARTPOSITIE

Bedragen in € mln.	2022	2023	2024	2025	2026	Struc. (na 2026)
Startpositie	-37	23	-2	7	-79	-79

LOKALE HEFFINGEN

+ is saldoverbeterend	2022	2023	2024	2025	2026	Struc. (na 2026)
Parkeren		8,9	33,2	34,8	34,8	34,8
P+R kostendeckend		0,5	1,0	1,6	1,6	1,6
Verruiming venstertijden		1,5	2,0	3,0	3,0	3,0
Verhoging kortparkeertarieven		4,0	7,1	7,1	7,1	7,1
Betaald parkeren NW en ZO			17,4	17,4	17,4	17,4
Harmonisatie vergunningen binnen de Ring		2,5	4,9	4,9	4,9	4,9
Betaald parkeren zaterdag Buitenveldert		0,2	0,4	0,4	0,4	0,4
24 uur betaald parkeren Centrum		0,2	0,4	0,4	0,4	0,4
Verruiming bezoekersregeling		-2,5	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Toeristenbelasting				12,5	22,5	22,5
Verhoging OZB		52,5	52,5	52,5	52,5	52,5
Verlaging afvalstoffenheffing		-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Vermakelijkhedenretributie en beprijzing evenementen		-3,5	-3,5	-3,5	-3,5	-3,5
Harmonisatie indexering lokale heffingen		1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Totaal lokale heffingen		46	68	82	92	92

OMBUIGINGEN

+ is saldoverbeterend	2022	2023	2024	2025	2026	Struc. (na 2026)
Capaciteitsreductie PMB en IB			2,0	5,0	10,0	10,0
Aanpassen referentienormen groen en sport			2,0	5,0	10,0	10,0
Onderwijs			1,9	4,5	4,5	4,5
Reduceren vervangende huisvesting			0,3	0,3	0,3	0,3
Cultuurcoaches onderbrengen bij cultuureducatie			0,9	0,9	0,9	0,9
Afloop programma Impuls schoolpleinen				1,1	1,1	1,1
Reduceren VLOA			0,7	1,7	1,7	1,7
Taakstelling VVE				0,5	0,5	0,5
Bestandsreductie bijstand en uitname egalisereserve		10,0	10,0	2,0	5,0	5,0
Optimaliseren opvangketen			1,5	1,5	1,5	1,5
Zorg (o.a. WMO)			3,0	5,5	5,5	5,5
Sport: verhogen bezettingsgraad en tariefverhoging			1,0	1,0	1,0	1,0
Armoede: aanbod stadspas			0,5	0,5	0,5	0,5
Overlap jeugd en veiligheid			0,5	1,5	1,5	1,5
Subsidietaakstelling			8,5	8,5	8,5	8,5
OBA verplaatsen naar Zuidoost				5,0	5,0	
Ramingsbijstelling Europese subsidies		10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Legeseffect invoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen			-5,5	-5,5	-5,5	-5,5
Taakstelling leges			2,0	2,0	2,0	2,0
Uitname Amsterdams Klimaat- en Energiefonds (AKEF)	30,0					
Taakstelling reserves		30,0				

OMBUIGINGEN

+ is saldoverbeterend	2022	2023	2024	2025	2026	Struc. (na 2026)
Algemene reserve			30,0	30,0	30,0	
Temporisering taakstelling investeringen			50,0	50,0		
Uitname surplus en verhoging winstafracht Vereveningsfonds	8,0	10,0	12,0	16,0	20,0	20,0
Totaal ombuigingen	38	60	129	143	110	75
Totale ruimte	1	130	195	232	123	88

INTENSIVERINGEN

-/- is saldoverslechterend	2022	2023	2024	2025	2026	Struc. (na 2026)	Meerjarig incidenteel 2023 – 2026
1. Veiligheid (incl. masterplannen)		-9,0	-9,0	-9,0	-6,8	-4,5	-70,0
Veiligheid		-7,0	-7,0	-7,0	-5,3	-3,5	
Handhaving		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	
Aanpak Binnenstad							-10,0
Masterplannen Nieuw-West en Zuidoost, Aanpak Noord							-60,0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat		-25,0	-25,0	-25,0	-25,0	-25,0	
Programma bruggen en kademuren (exploitatie)		-25,0	-25,0	-25,0	-25,0	-25,0	
3. Economie		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	-16,0

INTENSIVERINGEN

-/- is saldoverslechterend	2022	2023	2024	2025	2026	Struc. (na 2026)	Meerjarig incidenteel 2023 - 2026
4. Kunst, cultuur en erfgoed		-2,5	-2,5	-4,5	-4,4	-2,5	-25,0
Broedplaatsen		-1,5	-1,5	-1,0	-0,8	-0,5	-7,0
Kunstenplan				-2,5	-2,5	-1,3	
Amsterdams Fonds voor de Kunsten							-2,0
Publieke omroep					-0,4	-0,3	-4,0
OBA		-1,0	-1,0	-1,0	-0,8	-0,5	-2,0
Cultuureducatie							-4,0
Slavernijmuseum							-6,0
5. Onderwijs		-2,4	-12,2	-13,1	-10,5	-7,0	-14,0
Lerarenagenda, kansenaanpak en PIEK-aanpak			-5,3	-5,3	-4,0	-2,7	
Volwasseneducatie		-2,0	-2,5	-2,5	-1,9	-1,3	
Preventief Interventieteam (PIT)			-1,0	-1,0	-0,8	-0,5	
Leerlingenvervoer					-2,3	-1,5	
Cultuurcoaches			-1,0	-1,0	-0,8	-0,5	
Onderwijs en jeugd				-0,5	-0,6	-0,4	
Onderwijsachterstandenbeleid		-0,4	-2,4	-2,8	-0,3	-0,2	
Gezonde schoollunches							-4,0
Schoolveiligheid							-3,0
Huiswerkbegeleiding / intensieve bijles (HDT)							-3,0
Kenniscentrum ongelijkheid							-4,0
6. Sport		-3,0	-3,0	-3,0	-2,3	-1,5	

INTENSIVERINGEN

-/- is saldooverslechterend	2022	2023	2024	2025	2026	Struc. (na 2026)	Meerjarig incidenteel 2023 - 2026
7. Werk, inkomen en participatie		-16,0	-16,0	-16,0	-12,0	-8,0	
Werk		-9,0	-9,0	-9,0	-6,8	-4,5	
Armoedebestrijding		-7,0	-7,0	-7,0	-5,3	-3,5	
8. Volksgezondheid, jeugd en zorg		-8,5	-8,5	-8,5	-6,4	-4,3	-25,2
Jongerenwerk		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	
Zorgpreventie		-3,0	-3,0	-3,0	-2,3	-1,5	
Terugdraaien eigen bijdrage voormalige ambulante ondersteuning dagbesteding							-4,2
Anti-discriminatiebeleid		-1,5	-1,5	-1,5	-1,1	-0,8	
Aanpak dakloosheid							-8,0
Opvang		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	-12,0
Drugsbeleid							-1,0
9. Duurzaamheid en ruimtelijke ordening		-5,0	-5,0	-5,0	-3,8	-2,5	-95,0
Energietransitie en aardgasvrij		-3,0	-3,0	-3,0	-2,3	-1,5	-8,0
Circulaire economie en duurzaamheid		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	-10,0
Inhaalslag verduurzaming organisatie (o.a. vastgoed)							-20,0
Isolatie-offensief							-32,0
Zonne-energie							-4,0
Klimaatadaptatie							-7,0
Congestie							-4,0
Luchtkwaliteit							-6,0
Voedselstrategie							-4,0

INTENSIVERINGEN

-/- is saldooverslechterend	2022	2023	2024	2025	2026	Struc. (na 2026)	Meerjarig incidenteel 2023 - 2026
11. Wonen en groen		-6,0	-6,0	-6,0	-4,5	-3,0	-33,0
Verduurzamen en vergroenen Artis							-5,0
Gebiedsontwikkeling		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	-4,0
Groen		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	
Wonen							-6,0
Huisvesting kwetsbare groepen							-18,0
Reiniging		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	
12. Moderne open overheid		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	-28,0
Digitale stad		-2,0	-2,0	-2,0	-1,5	-1,0	
Democratisering en buurtbudgetten							-12,0
WOO/WOB							-16,0
Overig		-1,4	-1,4	-1,4	-25,4	-25,4	0,0
Verhoging investeringsplafond 2026 naar gemiddelde 2022-2025 (exploitatie)					-24,0	-24,0	
Fractiebudgetten		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	
Raadsondersteuning bij griffie		-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	
Totaal intensiveringen		-83	-93	-95	-104	-86	-306

Ruimte -/- intensiveringen	1	47	103	137	19	2	-306
Inzet incidentele saldi 2023-2026 voor nog over de jaren te verdelen incidentele intensiveringen							306
Eindsaldo CA 2022 - 2026							0

PORTEFEUVE VERDELING

PVDA	GROENLINKS	D66
Onderwijs Jeugd(zorg) Armoedebestrijding en schuldhulpverlening Masterplan ZO	Sociale zaken Opvang, statushouders en vluchtelingen Volwasseneducatie Gemeentelijk vastgoed Democratisering en participatie Masterplan Nieuw-West	Woningbouw Grond en Ontwikkeling Ruimtelijke Ordening
Eerste locoburgemeester	Tweede locoburgemeester	Derde locoburgemeester
Economische Zaken Sport en recreatie MBO & toeleiding arbeidsmarkt Jongerenwerk Aanpak binnenstad	Kunst & cultuur, monumenten en erfgoed; Evenementen Inclusie en anti- discriminatiebeleid	Verkeer, vervoer en luchtkwaliteit; Openbare ruimte en groen Water Aanpak Noord
Financiën Personeel en Organisatie Inkoop en coördinatie bedrijfsvoering Dienstverlening Lucht- en Zeehaven	Duurzaamheid, energietransitie en circulair Volkshuisvesting Dierenwelzijn Voedselstrategie Afval en Reiniging	Publieke gezondheid, Preventie en Maatschappelijke Ontwikkeling ICT en Digitale Stad Lokale Media Deelnemingen

CENTRUM	NIEUW-WEST
D66 (vz) PvdA GroenLinks	GroenLinks (vz) PvdA D66
NOORD	OOST
PvdA (vz) GroenLinks D66	PvdA (vz) GroenLinks D66
WEESP	WEST
Reeds aangesteld	GroenLinks (vz) PvdA D66
ZUID	ZUIDOOST
D66 (vz) PvdA Opengelaten voor aanbod aan VVD	PvdA (vz) GroenLinks Opengelaten voor aanbod aan BIJ1

INFORMATIE

Informatie over de totstandkoming van het akkoord is te vinden op:

<https://www.amsterdam.nl/bestuurorganisatie/bestuursperiode2022-2026>

Hier staat een overzicht van:

- de voortgangsberichten over het proces die de informateurs hebben gestuurd;
- de lobbybrieven die de onderhandelaars hebben ontvangen;
- de input die de stadsdelen en het stadsgebied Weesp hebben aangeleverd.

PVDA

GROEN
LINKS

D66

*Amstelredam, zoals het
zich vertoonde omstreeks het jaar
1300. geteekend naar oude gegevens
door J. J. M. Bardet. Aug. 1944.*

0 50 100 150 200 250 300 350 400 450
Meters
Schaal 1 op 3750.